ВЫНІКІ НАШАЙ ПРАЦЫ

Даўжэйшы ўжо час сэрца краіны б'е павышаным рытмам стваральнай працы.

Якія ж яе вынікі?

У адносінах да Беласточчыны паспрабавала адказаць на гэтае пытанне *Ваяводскае статыстычнае ўпраўленне*, якое не так даўно падало нам да ведама *«Камюніке аб выкананні плана і гаспадарчага развіцця Беластоцкага ваяводства ў першым паўгоддзі 1972 года».*

Найперш тады прыглядзімся вынікам, якіх дасягнула...

...СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА

Перш за ўсё варта адзначыць, што ў мінулым паўгоддзі наглядалася нарастаючае зацікаўленне апрацоўкай зямлі. Чэрвеньскі сельскагаспадарчы перапіс выявіў, што агульная плошча, прызначаная пад пасевы на 1972 год, павялічылася амаль на паўтара працэнта. Нібыта зусім нямнога, але трэба ведаць, што гэтыя скромненькія паўтара працэнта ў рэчаіснасці Беластоцкага ваяводства складаюць не менш 10-ці тысяч гектараў зямельных угоддзяў! А гэта ўжо такі абшар, які ў сіле пакінуць відавочны след у кармавым балансе нашых родных мясцін.

Вядома, што ў нашых умовах існуючай паверхні ворнай зямлі няма як павялічыць. А прамысловае і бытавое будаўніцтва, якое разрастаецца з кожным годам, паглынае ўсё больш дзялянак поля і лесу. Дык крыніцы прыросту плошчы пасеваў шукаць трэба ў загаспадараванні ўжо існуючых, але дагэтуль не выкарыстаных запасаў сельскагаспадарчых угоддзяў, перш за ўсё — у загаспадараванні аблогаў. Магчыма, нехта вярнуўся з горада ў родную вёску, каб пераняць апусцелую бацькаўшчыну, хтосьці заараў травой ужо зарослы загон, нейкі сельскагаспадарчы гурток (а такіх ёсць многа!) узяў пад сваю апеку дзяржаўны фонд зямлі... Магчымасці ёсць розныя, і добра, што разумныя людзі выкарыстоўваюць іх. Гэта нашы залатоўкі да банку «20 мільярдаў».

Беластоцкія сяляне асабліва ўганаравалі азімую пшаніцу і яры ячмень. Ячменю ў гэтым годзе аж на 26 працэнтаў было больш, а пасевы пшаніцы павялічыліся на 18 працэнтаў.

Таксама аптымістычна развівалася...

...ЖЫВЁЛАГАДОЎЛЯ

Усё паказвае на тое, што працаўнікі скупачных пунктаў жывёлы не будуць наракаць на недахоп працы. У хлявах і аборах сялян знаходзіцца зараз каля 7 тысяч рагатага дабытку — на звыш 5 працэнтаў больш, чым год таму назад. Самы высокі, бо аж 70-працэнтны прырост наглядаецца ў гадоўлі цялят і яловак, якія ў дзень перапісу мелі ад двух тыдняў да шасці месяцаў, і амаль цэлую павышаную колькасць гэтай «жывёльнай моладзі» нашы хлебаробы ў асноўным прызначылі для далейшай гадоўлі. Сведчыць аб гэтым даволі вялікі, бо амаль 19-працэнтны прырост стану яловак двухгадовых і старэйшых, сведчыць аб гэтым таксама шпарка нарастаючае зацікаўленне сялян прамысловымі кармавымі сумесямі. ГС-аўскія магазіны ў гаспадарчым годзе 1971/72 прадалі гаспадарам у Беластоцкім ваяводстве амаль 170 тысяч тон прамысловага корму. Гэта многа, бо аж у шэсць разоў больш, як у папярэднім годзе.

А што чуваць у «свінскім» каралеўстве? Ці хопіць мяса на праслаўленыя польскія адбіўныя катлеты?

«Свінячая» грамадскасць павялічылася ў мінулым паўгоддзі працэнтаў на шэсць. Аднак, прыглядзеўшыся дакладней, мы ўбачым, што сяляне перш за ўсё клапаціліся аб свінаматках і парасятах. Тут лікі апавяшчаюць вельмі высокія прыбыткі.

Каб паспяхова развівалася жывёлагадоўля, трэба мець зручныя, па-сучаснаму абсталяваныя...

...ГАСПАДАРЧЫЯ БУДЫНКІ

А для гэтага патрэбны будаўляныя матэрыялы. Іх, на жаль, ніколі не бы-

(Працяг на стар. 4)

На скупачным пункце жывёлы ў Нарве. *Фота В. Рудчык*

Ніва

ТЫДНЁВІК ГПБГКТ

№ 35 (861) ГОД XVII БЕЛАСТОК 27 ЖНІЎНЯ 1972 г. ЦАНА 60 гр.

Малацьба. *Фота Я. Цялушэцкага*

ДА VII З'ЕЗДУ БГКТ

«Ніва» змясціла ўжо першыя галасы ў перадз'ездаўскай дыскусіі. Яе ўдзельнікі з асаблівай увагай падкрэсліваюць важнасць культурнай і мастацкай дзейнасці ў праграме грамадскай актыўнасці вясковага гуртка БГКТ. Я таксама згодны з імі. Перш за ўсё культура!

ПЕРШ ЗА ЎСЁ КУЛЬТУРА!

Мне давялося жыць і дзейнічаць у прыгранічных вёсках Сямяціцкага павету — Вычулках і Клюковічах. Гэта дзве даволі вялікія вёскі — асабліва Клюковічы. У асноўным яны беларускія. Найчасцей гавораць яны пра сябе: «мы тутэйшыя». Жыхары маёй вёскі і яе наваколля ў штодзённых зносінах між сабою карыстаюцца мясцовай гаворкай, якая гучыць зусім інакш, чым літаратурная беларуская мова.

Каб разгарнулася актыўная дзейнасць у вясковых гуртках, нам трэба перш за ўсё класці націск на тое, што характэрнае для данай вёскі, што чалавек вынес з бацькоўскай хаты, што хавае глыбока пад сэрцам, што не дазваляе яму забыць пра сваё паходжанне.

Яшчэ і цяпер на вясковых лавачках у святочны цёплы, сонечны дзень або часцей у зорны адвячорак шырока разліваюцца задушэўныя песні. Розныя песні. Найчасцей рускія, бываюць аднак і польскія, і ўкраінскія, і, зразумела, беларускія.

А прыслухайцеся вяселлю або хрысцінам, ці нейкім народна-рэлігійным святкаванням. Там жа грымяць песні! «Равела бура...», пераплятаюцца з «Гуралю, чы ці не жаль?..», а пасля дахозіць несмяротная «Кацюша» і «Выпрагайтэ, хлопці, коні». Маладыя ўдзельнікі гэтых святкаванняў спрабуюць нейкай навейшай, якраз моднай песні.

Якое дачыненне да ўсяго гэтага мае БГКТ?

Мне здаецца, што мае, бо Беларускае таварыства болей актыўна павінна падтрымліваць мясцовыя традыцыі і садзейнічаць іх развіццю. Шляхам прывівання і паглыблення любві да свайго, да роднага мы можам болей паспяхова ўкараняць патрыятызм, які шмат карысцтага даў бы нашай паўднёва-ўсходняй Беласточчыне. То ж з нашых вёсак адплыло ў шырокі свет столькі разумных і здольных людзей! Часта займаюць яны высокія і адказныя пасады ў дзяржаўным арганізме нашай айчыны. У матэрыяльным сэнсе жывецца ім дасканала. Аднак, калі прыедуць на адпачынак у родную вёску, гавораць нам пра сваю тугу за сваім, за родным, за гэтай мовай. Многія з іх ахвотна пасяліліся б недзе бліжэй сваёй бацькаўшчыны і шчыра працавалі б дзеля лепшай будучыні нашай Беласточчыны. Трэба іх да гэтага заахвочваць, паказваць перспектывы, ствараць умовы.

Затым бачу патрэбу арганізоўваць конкурсы і агляды мясцовай творчасці. На тое патрэбны сілы, але перш за ўсё патрэбна актыўная дапамога культурна-асветных інструктараў. Вясковыя дзяўчаты і хлопцы выключна ўласнымі сіламі мала што змогуць тут зрабіць. Найлепш было б, каб дапамогу мы атрымалі з павятовых дамоў культуры. У гэтым выпадку неабходна дамагацца, каб у ПДК-ах інструктарам працаваў хаця б адзін чалавек, якому не чужая была б наша беларуская культура.

Скажаце, вось мудрагельнічае, замест таго, каб працаваць. Ад працы мы не адмаўляемся. Пры спулдзельні прадукцыйнай у Клюковічах, старшынёй якой мяне выбралі, існуе гурток БГКТ. Ён налічвае 20 членаў. Мы ўласнымі сіламі адрамантавалі сабе святліцу, зімой апрацавалі камедыйку «Мікітаў лапаць», вывучалі беларускія і рускія песні. Выступалі з імі пад дажынкі і на Новы год.

Найбольш праславіліся сваім мастацтвам Марыся Кірыльчук і Косця Кірыльчук. Відаць, у іх гэта ўжо з роду, хаця яны толькі далёкія сваякі. Прыгожа спявалі і дасканала ігралі свае ролі.

Дапамагалі нам настаўнікі, асабліва Канстанцін Пытлюк — вопытны, старэйшы ўжо чалавек. Шмат у чым дапамог таксама і Міхась Вішанка — інструктар мілейчыцкага павятовага аддзела БГКТ.

Увосень хочам нашу святліцу абсадзіць дрэўцамі, каб было прыгажэй. У зімовыя месяцы зноў апрацуем новую мастацкую праграму з нашымі песнямі і камедыяй. З гэтай праграмай паедзем у суседнія вёскі.

А калі спулдзельня пабудуе сабе ўласную сядзібу, тады цэлы стары будынак хочам адступіць для патрэб моладзі. Будзе там вясковы клуб і чытальня, зала для гульняў і тэатральных выступленняў. Хочам, каб у нашым клубе менш было піва і «кухоннай лаціны», а больш песень і танцаў. Думаю, што БГКТ нам у гэтым дапаможа.

Уладзімір Баранчук,

Клюковічы ў Сямяціцкім павеце

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Пётр Казачук

Жыхар вёскі Старына Гайнаўскага павету Пётр Казачук мае многа грамадскіх абавязкаў. З'яўляецца ён солтысам, шматгадовым грамадскім апекуном і перадавіком аховы раслін. Але ў шырокай акрузе вядомы ён перш за ўсё як добры гаспадар. Вядзе ён 13-гектаравую гаспадарку. Атрымлівае высокія ўраджаі жыта (25 цэнтнераў з 1 га) і бульбы (300 цэнтнераў з 1 га). А трэба адзначыць, што гаспадарыць ён не на найлепшых зямельных угоддзях. Нядаўна прадаў ён дзяржаве 900 кілаграмаў жыта і 1000 кілаграмаў свініны і ялавічыны. Восенню прадасць ён яшчэ 5000 кілаграмаў бульбы.

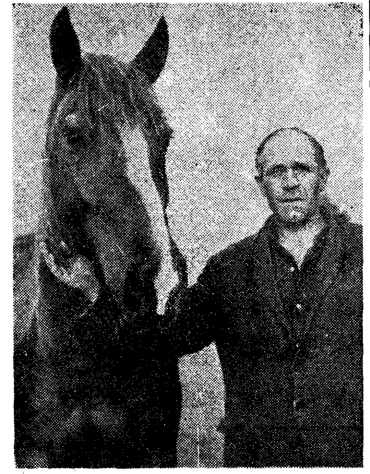
Пётр Казачук вядзе ў сябе доследныя палеткі з аўсом «удыч жоўты». Вынікі доследаў задавальняючыя.

Зараз тадуе ён 4 каровы, ад якіх прадае малако на пункце скупкі.

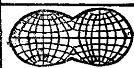
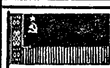
Усе будынкі ў яго ў добрым стане і ўсе пакрыты чарапіцай.

Паколькі зараз усе старынскія сенажаці меліяраваны і значна павялічыліся накосы травы, Пётр Казачук намераны завесці ў сябе больш кароў. Мае для гэтага дадатковую колькасць пашаў. У наступным годзе пабудуе ён яшчэ сіласную яму, каб мець больш кішонак.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

◇ Падзеі ◇ Здарэнні ◇ Факты ◇ Каментарыі ◇ Весткі ◇

СВЕТ

БССР
ПОЛЬШЧА
ВАЯВОДСТВА

СУПРАЦОЎНІЦТВА НЕ ТОЛЬКІ ЗАРАЗ, АЛЕ І Ў БУДУЧЫНІ

Нядаўна адбылася ў Празе сустрэча прэм'ера П. Ярашэвіча з прэм'ерам Чэхаславакіі Л. Штроўгалем.

Абодва кіраўнікі ўрадаў правялі важную кантролю дагэтуляшняй рэалізацыі эканамічных пагадненняў і вызначылі не толькі асноўныя праблемы бягучага эканамічнага супрацоўніцтва, але перад усім справы, якія вызначаюць яго перспектыву. У колах польскіх і чэхаславацкіх спецыялістаў гэта каменціравалася як асноўнае дасягненне сустрэчы. Ва ўзаемных суадносінах адчувалася патрэбу ўзбагачэння ўжо акрэсленых пагадненняў і вызначэння сёння заданняў, якія трэба падрыхтаваць да рэалізацыі ў наступнай пяцігодцы.

РАСЛІНАБОЙЧЫЯ СРОДКІ

Масавае выкарыстоўванне Пентагонам раслінабойчых сродкаў і дэфаліянтаў (хімічных сродкаў, якія агалочваюць дрэвы з лісця) прывяло ў В'етнаме да страшэннага спусташэння. Паводле афіцыяльных, заніжаных дадзеных Пентагону ад 1962 г. па 1970 г. знішчана ў Паўднёвым В'етнаме 500 тыс. акраў засеваў (акр = 0,4 гактара). Група амерыканскіх навукоўцаў сцвердзіла, што ад 1961 г. вынішчальным дэфальянтам спырскана 15 прац. плошчы Паўднёвага В'етнама. Авіяцыя ЗША спырскала знішчаючымі субстанцыямі лясныя масівы на плошчы 5 мільёнаў акраў.

На думку амерыканскіх вучоных гэткія практыкі жыццебойства — апрача непасрэдных спрат — пагражаюць натуральнаму асяроддзю чалавека.

ПАВЫШЭННЕ ЗАРПЛАТЫ

Ад 1 верасня г.г. у Савецкім Саюзе будзе павышана заработная плата для настаўнікаў і ўрачоў. Павышаная зарплата абыме таксама выхавацеляў у асветна-выхаваўчых пляцоўках, настаўнікаў спецыяльных і тэхнічных школ і іншых гэтага тыпу работнікаў.

Адпаведная пастанова ў гэтай справе прадугледжвае таксама падвыжкі кіраўнікам бальніц, паліклінік, амбулаторыяў, школ, дзетсадаў, інтэрнатаў, а таксама інспектараў раённых органаў аховы здароўя.

Прынята таксама пастанову адносна павышэння ад 1 верасня зарплаты выкладчыкам вузаў, якія не маюць навуковых званняў.

КААРДЫНАЦЫЯ ПЛАНАЎ

XXVI сесія Савета эканамічнай узаемадапамогі ўказала краінам — членам СЭУ на скаардынаванне ў гадах 1972 — 1974 эканамічных планаў на наступны пяцігадовы перыяд (1976—1980). Гэта павінна адбывацца ў цеснай сувязі з працамі ў галіне каардынацыі доўгатэрміновых планаў.

НАВУКОВЫЯ СТУПЕНІ — ПА-НОВАМУ

Ад 1 верасня г.г. у СССР пачнуць абавязваць новыя правы ў справе парадку прысвойвання навуковых ступеняў і званняў. Між іншым абмежавана аб'ём доктарскіх работ да 300 старонак.

Адклікана абавязак аб'яваў у друку адносна тэрмінаў абароны навуковых работ. (А. К.)

ПРА НАШУ ДРУЖБУ

У жнівеньскім нумары газеты «Голас Радзімы» між іншым мы прачыталі:

«Беларусы і палякі не толькі блізкія суседзі, але і добрыя сябры. Нас яднаюць і даўнія гістарычныя сувязі, і пабрацімства моў. Народжаныя ў сумесным змаганні супраць царызму, дружба і братэрства беларускага і польскага народаў загартавалася ў барацьбе супраць агульнага ворага — фашызму. Яшчэ больш умацаваліся брацкія вузы ў гады мірнага сацыялістычнага будаўніцтва...»

Так, гэта праўда.

АСВАЕННЕ ПАЛЕССЯ

Беларускае Палессе праславілася ў Еўропе сваімі непраходнымі балотамі. Гэта аднак ужо яго мінулае. Асваенне больш чым 6-ці мільёнаў гектараў зямлі — складаная і спецыфічная праблема. У сусветнай практыцы няма, бадай, прыкладу здзяйснення падобнай грандыёзнай перабудовы прыроды. Беларускія вучоныя і спецыялісты паспяхова справіліся з гэтай праблемай. Каля 30-ці праектных і навукова-даследчых арганізацый прымалі ўдзел у распрацоўцы комплекснага плана меліярацыі і асваення Палескай нізіны. Іх вопытам цікавіліся замежныя вучоныя — меліяранты. Гэтай праблеме быў прысвечаны спецыяльны міжнародны сімпозіум, які нядаўна адбыўся ў Мінску. Прымалі ў ім удзел прадстаўнікі 13-ці краін.

ЗА МЯЖУ

Барысаўскі шклозавод прадукуе многа прыгожых вырабаў з крышталю і каляровага шкла. Будуць яны паказаны на міжнароднай выстаўцы ў Загрэбе. На гэтай жа выстаўцы наведвальнікі павільёна Беларускай ССР пабачаць таксама барысаўскія піяніна.

СЛЕДАМ ВЯДЗЬМАРАК

Корні валер'янкі, зуброўкі, адуванчыка, лісцё і кветкі ландыша, ягады чарніц, ядлоўцу і шмат іншых кветак і зелля... Разам нейкіх 350 тон дзікарастучых лекавых раслін прынялі сёлета ў Беларусі нарыхтоўчыя пункты спажывецкай кааперацыі.

Калісьці на Беларусі зяларствам займаліся вядзьмаркі і ведзьмары. Цяпер гэта крыніца дадатковага заробку для людзей, і вельмі каштоўная сыравіна для фармацэўтычнай прамысловасці.

РАБОЧЫЯ-МАСТАКІ

Салігорск, як вядома, адзін з малодшых гарадоў Беларусі. Ён праславіўся сваімі хімзаводамі, якія між іншым накіроўваюць сваю прадукцыю і ў Польшчу.

Гаспадары горада намагаюцца стварыць рабочым такія ўмовы адпачынку, каб можна было карыснае спалучыць з прыемным. Вось у Салігорскім палацы культуры адкрыта студыя выяўленчага мастацтва, у якой займаюцца рабочыя хімкамбіната.

САМАДЗЕЙНІКІ

Самадзейны мастацкі рух на Гродзеншчыне вельмі папулярны. У ім удзельнічае амаль 50 тысяч аматараў песні, музыкі і танца. (вр)

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО І ПРЭЗІДЫУМА УРАДА

15 жніўня адбылося супольнае пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП і Прэзідыума Урада, якое было прысвечана справам пабудовы жылых кватэр у гэтым годзе. На заканчэнне пасяджэння Палітбюро і Прэзідыум Урада пазнаёміліся з актуальным станам прац у сельскай гаспадарцы, а перш за ўсё са жніўнымі працамі.

НАРАДЫ Ў РАДЗЕ МІНІСТРАЎ

15 і 18 жніўня адбыліся нарады ў Радзе Міністраў, якія былі прысвечаны некаторым праблемам плана на 1973 год. Датычылі яны рынкавай раўнавагі, прадукцыі і інвестыцыяў, а таксама тавараабароту з замежнымі краінамі ў наступным годзе. Нараду вёў прэм'ер П. Ярашэвіч.

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА УРАДА

18 жніўня адбылося пасяджэнне Прэзідыума Урада, якое прысвячалася міграцыйным працэсам людзей у нашай краіне. Апрача таго, на пасяджэнні была прынята пастанова аб павелічэнні фонда ваяводскіх радаў нарадовых на рэалізацыю дадатковых задач, звязаных з мадэрнізацыяй, рамонтамі і перабудовай лакальных дарог, а таксама на падтрымку грамадскіх чынаў у гэтай галіне.

НАРАДА Ў ЦРЗЗ

У Варшаве адбылася нарада ў ЦРЗЗ, якая прысвячалася справам гаспадарчага развіцця нашай краіны ў наступным годзе, а таксама магчымасцям павелічэння рынкавай прадукцыі.

ПЕРАД ЦЭНТРАЛЬНЫМІ ДАЖЫНКАМІ

Сёлетнія цэнтральныя дажынкі адбудуцца 3 верасня г.г. у Быдгашчы. Удзельнічаць у іх будзе каля 45 тысяч гасцей, у тым ліку 15 тысяч сялян з усіх ваяводстваў краіны. У рэгіянальных танцах і карагодах возьме ўдзел 1800 членаў аматарскіх мастацкіх калектываў з цэлай Польшчы. Старастам сёлеташніх дажынак будзе перадавы селянін з вёскі Лоева Іноўроцлаўскага павету — Эдмунд Левандоўскі і старасціхай — член кааператыва ў Лінове Грудзёндскага павету — Ванда Сулэк. Зараз ідзе апошняя падрыхтоўка да дажынкавых урачыстасцей.

І ВЕРАСНЯ — ПАЧАТАК НАВУЧАЛЬНАГА ГОДА

Як заявіла Міністэрства асветы і выхавання — новы навучальны год распачнецца 1 верасня. Цэнтральныя ўрачыстасці з гэтай нагоды адбудуцца ў Бжозове Жэшоўскага ваяводства. На ўрачыстасці з прамоваю да моладзі выступіць міністр асветы і выхавання — Ежы Кубэрскі.

НОВАЯ ЭЛЕКТРАСТАНЦЫЯ

Зараз заканчваецца пабудова новай электрастанцыі «Рыбнік» на Шлёнску. Першы электрычны ток пусціць яна яшчэ ў гэтым годзе.

ШКОЛЬНЫЯ ПАДРУЧНІКІ

Больш 24 мільёнаў экземпляраў школьных падручнікаў атрымаюць сёлета вучні пачатковых і агульнаадукацыйных школ. Зараз яны ўжо гатовыя і неўзабаве трапяць да вучняў. Забеспячэнне школьнікаў падручнікамі будзе ў гэтым годзе намнога лепшае, чым-сьці ў апошнія гады. (яц)

САВЕЦКАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ

14—15 жніўня ў Беластоку прабывала савецкая дэлегацыя абаронцаў міру. У склад дэлегацыі ўваходзілі ветэраны II сусветнай вайны з некалькіх саюзных рэспублік: Арменіі, Беларусі, Літвы, Украіны і Чувашскай аўтаномнай рэспублікі. Дэлегацыя сустрэлася з Прэзідыумам ВК ФАН. Віцэ-старшыня ВК ФАН, старшыня Прэзідыума ВРН З. Спрыха прадставіў гасцям актуальнае грамадска-гаспадарчае становішча на Беласточчыне, а сакратар ВК ФАН В. Якубоўскі пазнаёміў гасцей з формамі працы ФАН. Госці падзяліліся сваімі ўспамінамі з часоў вызвалення Польшчы ад гітлераўскай акупацыі.

Савецкая дэлегацыя пабывала на Фастаўскім камбінаце, а затым накіравалася ў далейшае падарожжа па нашай краіне.

ДА БУДУЧАГА ГОДА

У Ломжы закончыўся 10-днёвы лагер дружбы польскай і савецкай моладзі. У лагеры было каля 250 удзельнікаў амаль з усіх рэспублік Савецкага Саюза. Упершыню лагер дружбы быў на Беласточчыне. На заканчэнне прабывання ў лагеры ўдзельнікі паехалі на экскурсію ў Аўгустоў, плылі параходам «Сэрвы» па аўгустоўскіх азёрах, сустракаліся з моладдзю ў лагерах у Студзянічным і ў Борках, а пасля, вярнуўшыся ў Ломжу, савецкія дзяўчаты і хлопцы ўрачыста развіталіся з гаспадарамі, дзякуючы ім за гасціннасць.

На наступны год, у сувязі з 50-годдзем СССР, будзе арганізавана падобнае, але значна шырэйшае мерапрыемства — Фестываль дружбы польскай і савецкай моладзі.

РАНЕЙ ТЭРМІНУ

16 жніўня на будове беластоцкай электрацеплоўні адбылася проба працы катла ВП-70. Проба ўдалася. Гэта значыць, што яшчэ ў гэтым асенне-зімовым сезоне беластаччане атрымаюць дадаткова 70 гігакалорый цяпла. Для параўнання падаем, што дагэтуль жыхары нашага горада атрымоўвалі цяпло для сваіх памяшканняў з двух катлоў магутнасцю па 38 гігакалорый кожны. Новы кацёл увядзе ў строй калектыў варшаўскага «Электрамантажу», значна скарачаючы прадукцыйны цыкл і ўстанаўляючы краёвы рэкорд мантажу катла. Дасягненне стала магчымым дзякуючы таму, што гаспадары нашага ваяводства прызналі будову першачарговай.

«МУЗЕЙ У ГАЙНАЎЦЫ»

Пад такім загалоўкам выдадзена інфармацыйная брашура, якая вядзе гледача па нядаўна адкрытаму гайнаўскаму Музеі гісторыі рэвалюцыйнага руху. Аўтар інфарматара — Б. Нікіцюк, вядомы нашым чытачам па некалькіх працах з гісторыі рэвалюцыйнага руху на нашых землях («Чырвоная Гайнаўка» і інш.). Інфарматар «Музей у Гайнаўцы» далёка выходзіць за рамкі звычайнага дапаможніка — праваднік па музеі. Гэта кніжка папаўняе падручнік гісторыі матэрыялам аб падзеях на Гайнаўшчыне. Яна як найхутчэй павінна быць ва ўсіх школах Гайнаўскага і суседніх паветаў. Пакуль што брашура знаходзіцца ў продажы толькі ў Гайнаўскім музеі гісторыі рэвалюцыйнага руху. (яч)

NIEDZIELA — 27.VIII.72

7.05 Program. 7.10 Telewizyjny Kurs Rolniczy. 7.45 Przypominamy, radzimy. 7.55 „Podwójny nelson" — seryjny film polski („Stawka większa niż życie"). 8.55 XX Igrzyska Olimpijskie. 12.05 Dziennik. 12.20 Śpiewa i tańczy Zespół Politechniki Warszawskiej. 12.50 PKF. 13.00 Przemiany. 13.30 Dla dzieci: J. Wilkowski „Chwile grozy i uśmiechu" („Ula i świat"). 14.00 Piórkiem i węglem. 14.30 Wielka gra — teleturniej. 15.30 „Słomkowy kapelusz" — film fabul. czechosł. 17.00 Program rozrywkowy. 17.30 XX Igrzyska Olimpijskie. 19.30 Dobranoc. 19.40 Dziennik. 20.05 „Wyborowy strzelec" — seryjny film ang. („Wielki napad"). 21.00 XX Igrzyska Olimpijskie.

PONIEDZIAŁEK — 28.VIII.72

9.00 XX Igrzyska Olimpijskie w Monachium — powtórzenie. 10.00 Przerwa. 12.50 Program. 12.55 XX Igrzyska Olimpijskie. 17.00 Dziennik. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 Letni Przegląd Teatru Telewizji. 21.00 XX Igrzyska Olimpijskie. W przerwie ok. 22.30 Dziennik.

WTOREK — 29.VIII.72

9.00 XX Igrzyska Olimpijskie w Monachium — powtórzenie. 10.00 „Natura cuda czyni" — film fabul. czechosł. 11.00 Przerwa. 13.55 Program. 14.00 XX Igrzyska Olimpijskie. 17.00 Dziennik. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 Przypominamy, radzimy. 20.05 „Dziewczyny do wzięcia" — film fabul. 21.00 XX Igrzyska Olimpijskie. 22.30 Dziennik Telewizyjny.

ŚRODA — 30.VIII.72

9.00 XX Igrzyska Olimpijskie w Monachium — powtórzenie. 10.00 „Dziewczyny do wzięcia" — film fabul. 10.45 „Dama Pikowa" — film TVP. 11.10 Przerwa. 13.55 Program. 14.00 XX Igrzyska Olimpijskie. 17.00 Dziennik. 18.50 Świat i Polska. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Dama Pikowa" — film. 20.30 XX Igrzyska Olimpijskie. w przerwie Dziennik Telewizyjny.

CZWARTEK — 31.VIII.72

9.00 XX Igrzyska Olimpijskie w Monachium — powtórzenie. 10.00 Przerwa. 14.25 Program. 14.30 XX Igrzyska Olimpijskie. 17.00 Dziennik. 19.00 Recital piosenkarski — Sopot 72. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 Przypominamy, radzimy. 20.10 Program publicystyczny. 21.10 XX Igrzyska Olimpijskie. w przerwie ok. 22.30 Dziennik Telewizyjny.

PIĄTEK — 1.IX.72

9.00 XX Igrzyska Olimpijskie w Monachium — powtórzenie. 10.00 „Spojrzenie na wrzesień" — polski film dokument. 11.20 Przerwa.13.55 Program. 14.00 XX Igrzyska Olimpijskie. w przerwie ok. 17.00 Dziennik Telewizyjny. 18.15 „Złota Płyta dla orkiestry z Chmielnej". 18.50 Kraj. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 19.55 „Spojrzenie na wrzesień" — film dokument. 21.20 XX Igrzyska Olimpijskie. w przerwie ok. 22.30 Dziennik Telewizyjny.

SOBOTA — 2.IX.72

9.00 XX Igrzyska Olimpijskie w Monachium — powtórzenie. 10.00 „Wieczerza o północy" — film fabul. czechosł. 10.45 Przerwa. 13.35 Program dnia. 13.40 Program I proponuje. 14.00 XX Igrzyska Olimpijskie. w przerwie ok. 17.00 Dziennik. 18.25 Scena Monodram: Z. Nałkowska „Urywki swego losu". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.05 „Z wizytą u Was" — program rozrywkowy poświęcony budowniczym elektrowni w Kozienicach. 21.20 XX Igrzyska Olimpijskie w Monachium. w przerwie ok. 22.30 Dziennik.

PIĄTEK — 25 sierpnia

7.35 Nowiny. 7.45 Koncert dla młodzieży szkolnej. 8.15 „Kolka mój kolega" — film. 9.40 Koncert. 10.50 W eterze młodzi. 12.05 Nowiny. 14.55 Program. 15.00 Mieszkańcom o obronie społecznej. 15.20 Gorący czas na wsi. 15.30 Dla dzieci. 16.00 Nowiny. 16.10 „Droga komisarza Jefremowa" — film. 17.00 Kontrola ludowa". 17.35 Plon do zasieków. 17.50 Dozorca stajenny — film. 19.00 „Czas". 19.30 Teatr jednego aktora. 20.30 Międzynarodowy festiwal w Sopocie. Po zakończeniu — „Panorama nowin".

SOBOTA — 26 sierpnia

7.00 Program. 7.05 Gimnastyka. 7.35 Nowiny. 7.45 Koncert. 8.30 Tydzień planety. 8.45 Turniej ciekawskich. 9.15 Program muzyczny. 9.30 Zdrowie. 10.00 Melodie znad Dniestru. 10.30 Filmy rysunkowe. 11.00 Program młodzieżowy. 11.40 Film rysunkowy dla dzieci. 11.50 Spotkanie robocze. 12.30 Film dla dzieci. 13.50 Przegląd Międzynarodowy. 14.20 Spotkania muzyczne. 14.50 Otwarcie XX Igrzysk Olimpijskich. Transmisja z Monachium. 17.00 Nowiny. 17.15 „Sól ziemi". 17.35 Poraz pierwszy na ekranie — film. 19.00 Czas. 19.30 Balet. 20.00 Międzynarodowy festiwal w Sopocie. Po zakończeniu — nowiny.

NIEDZIELA — 27 sierpnia

7.00 Program. 7.05 Gimnastyka. 7.20 Nowiny. 7.30 „Dzisiaj dzień górnika". 8.00 Kiosk muzyczny. 8.30 Teraźniejszość i tradycja w radzieckiej architekturze. 9.00 „Andrejka" — film dla dzieci. 10.25 Godzina na wsi. 11.30 Galeria taneczna — film koncert. 20.00 Telealmanach. 12.15 Klub szachistów. 13.20 Opowiadania o komunistach. 13.30 Program filmów rysunkowych. 14.00 Nowiny. 14.10 Koncert-rozmowa. 15.00 Klub kinopodróżników. 16.00 Nowiny. 16.10 Szachiści — film dokumentalny. 17.00 Koncert życzeń. 17.45 „Poznaj siebie" — film. 19.00 Igrzyska Olimpijskie. Po zakończeniu — nowiny.

Дзяўчыны і лес

Па-рознаму праводзіла **канікулы моладзь сярэдніх школ.** Адны адпачывалі ў маладзёжных лагерах, над азёрамі, іншыя вандравалі, знаёмячыся з найпрыгажэйшымі куткамі нашай радзімы, яшчэ іншыя спалучалі адпачынак з падрыхтоўкай да працы ў школьных арганізацыях у наступаючым школьным годзе.

Дваццаць чатыры дзяўчыны з Ліцэя медсясцёр у Беластоку, пастанавілі правесці два тыдні канікулаў у лясным гуфцы працы ОГП. Працаваць дзяўчатам прыпала ў надлясніцтве Пухувак у Алецкім павеце.

Пасля адпачынку — да працы.

Чэрвеньскі душны дзень. Едзем лясной выбоістай дарогай. Перад намі адно лес. — Ці часам не заблудзіліся? — раздумваем. Не, відаць палянка, будынак леснічоўкі, а побач аранжавыя і жоўтыя палаткі. Паварочваем туды.

На месцы сустракае нас камендант ОГП Крыстына Дундзіла. Атрымліваем першыя інфармацыі аб гуфцы. Дзяўчаты працуюць пры «перацінцы» лесу. У іх планах 36 гектараў лесу. У сярэднім зарабляюць 60—70 зл. у дзень. Працуюць таксама ў нядзелю, бо дажджлівая пагода спыняла працу ў буднія дні.

Наймілейшая пара — абед на свежым паветры.

Едзем на месца працы. Адгэтуль каля трох кіламетраў дарогі. Бярэм з сабой праваднікa — вучаніцу, якая прыйшла сюды, каб паказаць дарогу, кудою везці каву. Перад нашымі вачыма замільгалі групкі дзяўчат. Гэта быў перапынак у працы на другое снеданне. Убачыўшы нас, частка дзяўчат кінулася бегчы, каб хутчэй данесці канэўку з каваю. Падыходзім бліжэй, вітаемся. Дзяўчаты ў рабочых камбінезонах, гумовых ботах, з мазалямі на руках устаюць і спяваюць прывітальную песню.

Чаму дзяўчаты ў камбінезонах, вельмі ж горача? Проста з той прычыны, што ў лесе інакш працаваць нельга. Праз момант, пасля кароткага адпачынку дзяўчаты з цесакамі зноў пайшлі ў лес. Хочуць перавыканаць план, хаця праца іх вельмі цяжкая, а тым больш як на дзяўчат. Ды і горача ім вельмі.

Кароткая гутарка з кіраўніцтвам гуфца — настаўнікамі ліцэя. Адназначна сцвярджаюць, што дзяўчаты працуюць вельмі цяжка і самааддана. Гавораць, што іменна тут упаўне пазнаюць сваіх выхаванак.

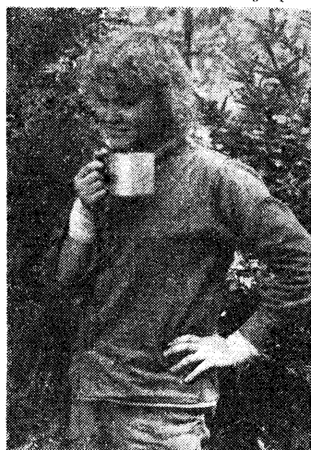
І магло б здавацца, што пасля такой працы дзяўчаты здольныя толькі да адпачынку. Фактычна, прыйшоўшы з працы і паабедаўшы, дзяўчаты просяць толькі адпачынку. Але гэта толькі на дзве-тры гадзіны. Потым пачынаюцца гульні, дзяўчаты рэдагуюць газету «Пухувэк», вядуць хроніку, арганізуюць кастры-вечарыны, дыскутуюць, напрыклад, на што выдаць заробленыя грошы, сустракаюцца з цікавымі людзьмі.

Развітваемся. У Пухуўку застаюцца дзяўчаты і лес, дзяўчаты, якія сваёй працай пераконваюць кожнага, што маладое пакаленне ўмее вучыцца, гуляць і салідна працаваць.

А. Карпюк
Фота аўтара

Пачалася цяжкая праца.

У Ніны Пракопчык, нягледзячы на стомленасць, усмешка на твары.

Перапынак ад працы. Час адпачыць, з'есці бутэрброд і напіцца.

Ірына Макарэвіч і Ґражына Рагоўская ў свабодны час дэкаруюць перад сваёй палаткай.

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З ГРОДНА

Сезон экскурсіі

Шмат працы ў гэтыя дні ў Навагрудскім раённым экскурсійным бюро. Штодзень у горад прыбывае па 10 і больш экскурсій. Адны знаёмяцца з домам-музеем Адама Міцкевіча, іншых прыцягваюць археалагічныя раскопкі, трэціх — сучасны горад.

Толькі за апошні тыдзень дом-музей Адама Міцкевіча наведалі госці з Польскай Народнай Рэспублікі, удзельнікі ўсесаюзнай нарады работнікаў хімічнай прамысловасці, якая адбывалася на бярозаўскім шклозаводзе «Нёман», дзесяткі экскурсій з Літвы, Украіны, з Мінскай і Брэсцкай вобласцей. Наведвальнікаў прыцягваюць новыя экспанаты дома-музея, якія папоўнілі аднаўленую экспазіцыю: цудоўна выкананы макет домікаў у Завоссі, дзе нарадзіўся паэт, старая мэбля таго часу, якую перадала нядаўна ў дар музею жыхарка Мінска і г.д.

І. Казачонак

Навасёлы заапарка

У гродзенскім заапарку больш 160 відаў звяроў, птушак і рыб. Сярод іх можна ўбачыць індыйскага слана з мянушкай Суррак, прывезенага з Лейпцыгскага заапарка, мядзведзяў, чорных пантэр, ільвоў, тыграў, кракадзілаў, малп, шмат птушак і рыб.

Штогод заапарк наведвае больш 150 тысяч экскурсантаў, не лічачы дзяцей дашкольнага ўзросту.

Заапарк атрымлівае ад насельніцтва шмат падарункаў. Так, у мінулым годзе былі перададзены дзве казулі, лось з мянушкай Міша, два аслы, малпа макака-рэзус, куніцы, зайцы бяляк і русак, белкі, чарапахі, восем відаў птушак мясцовай фауны, а таксама акварыумныя рыбкі.

Заапарк папоўніўся новымі відамі жывёлы. Ёсць хутканогая жывёла кулан, якая захавалася ў сучасны момант толькі на самым поўдні Туркменіі, у прымыкаючых да яе вобласцях Ірана, у Афганістане і Кітаі; жыхар толькі заапаркаў і некаторых паркаў — алень Давіда (у дзікім выглядзе ён не захаваўся), зоркавая чарапаха — адна з самых прыгожых на зямлі чарапах, жывучых у Індыі і на Цэйлоне.

«Гродзенская Праўда»

РОДНЫ КУТ

Далечыні Крыншчыны

На Крыншчыне няма: ні рэдкіх птушак, ні незвычайных звяроў, не лічачы нядаўняй пары зуброў у навакольнай пушчы.

Затое мае Крыншчына цудоўнае хараство краявіду: далёкія вёскі, быццам зялёныя выспы, на паднебных хвалях пагоркаў, названых «гарамі». А на поўдні — уздыбленая пушча; яна ірдзее меднымі грабянямі сасновых бароў. Да яе падпаўзаюць гасцінцы, пыліць даўні каралеўскі шлях на Каралёвае стойла і Каралёў мост.

Нас двух: я і Славак, сын.

Сёмая гадзіна раніцы. Едзем аўтобусам з Крынак у Крушыняны. Аўтобус збягае ўніз, да маста на Крынцы, пакрай тоўстасценных руінаў былога уніяцкага манастыра з XVII ст. Дарога праз Лапіцкія хутары, што прыгняздзіліся пад ціхімі страмізнамі з буйнымі маладнякамі. У вярстовай даліне блішчыць холадам крынічная Нятупа, а над ёю дажывае свае дні водны млын.

У Крушынянах аўтобус спыняецца непадалёку татарскай мячэці. Асколак блакітнага Крыму ў паўночных бярозах! Высіцца ў полі старымі дрэвамі татарскі могільнік. Стэпавая маладзечына спачывае пасярод каласістага прастору ніваў. У пісьманосца купляем паштоўкі з відам мячэці, Славак — чатыры, у яго больш сяброў. Высылаем.

Намячаем маршрут: з Крушынянаў будзем вяртацца ў Крынкі цэлы дзень, пехатою. Цераз Саннікі, Нетупу — вёску, Лішчаную, Грыбоўшчыну, Плебаноўшчыну. Мяжою заполля і пушчы.

Першы адпачынак, на вялізным камені - валуне, над лугамі ля Саннікаў. Гэтай маленькай вёсачцы стукнула больш, чым чатырыста гадоў. У старым лесе кукуе зязюля.

Апоўдні мочым ногі ў празрыстай Нетупе — рэчцы. Прапахлыя сенакосамі, ныраем у ялінавыя сцяжкі, прытрымліваючыся паўночна-заходняга напрамку. Ручаіны, васількі азерцаў, цішыня. Наперадзе заспяваў адурэлы певень і мы здагадаліся: ў Лішчаной! Выйшлі ў высокія травы; у цяньку ляшчыны нехта кляпаў касу.

Доўга паліваліся вадою ля калодзежа ў прывулічным гушчары. Смяяліся мальвы-харашуні пад — усяго цікавым — вакном хаты ў ліпах. А далінаю ішло лета.

Да Грыбоўшчыны блізка.

На глухіх Грыбоўшчынскіх могілках мы ўглядваліся ў надпісы на помніках: Жукоўскі, Пракопчык, Бурса... Загінулі за народную ўладу. Славак нарваў палявых кветак. Зрабілася ўрачыста.

Недзе па-над Каралёвым стойлам загрымела, хмара чарнела з Перацёскага ўрочышча. Пайшла бокам, ударыўшы па нас шрапнеллю вялізных кропель, густа. Кананада пяруноў: залп за залпам.

Поўныя рэха, адвячоркам, прыпыніліся над ярамі Плебаноўшчыны: навокал засыпала далечыня. Пад намі, у хутарах, вячэралі. Дымы з камінoў падымаліся прасцюсенька ў залацістае — ад заходу сонца — неба. На пагоду.

Зыходзілі мы ў Крынкі па паўднёвым схіле, да першых крыніц сцюдзёнай Крынкі — рэчкі. За дрыгвою, на ўзвышшы — мястэчка.

Уночы прыснілася высокая, сіняя далечыня.

Сакрат Яновіч

Працяг на стар. 4

Вынікі нашай працы

ло ўдосталь на вясковым рынку. Цяпер таксама здараюцца часовыя недахопы. Але трэба памятаць, што ў мінулым паўгоддзі вясковы гандаль Беласточчыны прадаў сялянам на звыш 22 працэнты цэменту больш, чым год раней, цэглы амаль на палавіну больш, будаўлянай ванны — на 10 працэнтаў больш, азбеставай дахоўкі — амаль на 6 працэнтаў больш. Дастаўкі гэтых і іншых будаўляных матэрыялаў будуць паступаць у вясковыя крамы сістэматычна.

Усё гэта сведчыць аб тым, што сяляне ўрэшце павярнуліся тварам да зямлі-карміцелькі, што працу на гаспадарцы перасталі яны лічыць як «божае пакаранне», што з верай у добрую будучыню плануюць сваё жыццё.

Цяпер яшчэ хаця б слова аб...

...ПРАМЫСЛОВАСЦІ І БУДАЎНІЦТВЕ

Прамысловасць Беласточчыны перавыканала свае планавыя заданні. Валавая (глабальная) прадукцыя ў размеркаванні на аднаго рабочага павялічылася амаль на 7,5 працэнта, а вартасць экспартнай прадукцыі наблізілася да аднаго мільярда злотых і была на звыш 10 працэнтаў вышэйшай, як у мінулым годзе.

На гаспадарчай карце Беласточчыны паявілася за той час некалькі новых прамысловых і бытавых аб'ектаў, а сярод іх прадпрыемства будаўлянай сталяркі ў Саколцы, гатэль «Турыстычны» ў Беластоку і новыя цэхі ў крынкаўскай гарбарні.

Дык бачым, што наша праца дае заахвочваючыя вынікі. Яна вядзе да лепшага жыцця.

М. Нурэцкі.

Напрыклад, Тымашыцкі

Да Уладзіміра Тымашыцкага, які жыве ў Шчытах, непадалёк шашы, што вядзе з Бельска ў Гайнаўку, папаў я не выпадкова. Аднойчы, будучы ў Бельскім камітэце партыі, папрасіў я І сакратара Ю. Пяхоўскага, каб назваў перадавых гаспадароў у павеце. Таварыш Ю. Пяхоўскі маланкава адказаў: «Іх ёсць ужо многа. Напрыклад, Тымашыцкі ў Шчытах...» Сакратар пералічваў прозвішчы гаспадароў, я іх запісваў у блакнот.

Прыехаў я на гаспадарку Тымашыцкіх. Гаспадар не надта быў здзіўлены прыездам. Прывык ужо да такіх візітаў. Уладзімір Тымашыцкі супрацоўнічае з Сельскагаспадарчым даследчым інстытутам у Шэпятове. Часта прыязджаюць сюды інжынеры, аграномы і гаспадары, каб глянуць, як расце пшаніца, жыта і бульба на доследных участках. Толькі адной пшаніцы ў Тымашыцкага чатыры гатункі: міраноўская, дана, геленка і грана.

З гаспадаром праходзім побач клуні, адкуль даносіцца нейкі гул. Пытаю, што гэта. Тымашыцкі вядзе і паказвае ля сцяны клуні велізарны вентылятар, пры дапамозе якога падсушвае складзенае ў клуні сена. Такая асушка не толькі не дазваляе сапсавацца недасушанаму сену, але і сушыць яго так, што потым сена не мае шкоднага жывёле пылу.

Ідзем шпацырам на поле. Гаспадар расказвае пра сваю гаспадарку, пра доследы. Аб усім гаворыць неяк звычайна, без эмоцый.

Праходзячы ля ўчасткаў збожжа, убачыў я памяты авёс.

— Што гэта? Чаму так паваленьі авёс?

— Я яго звалаваў. Мне здаецца, што ён можа палягчы і, каб гэтага не было, я пастанавіў звалаваць. Чытаў аб гэтым у «Плёне» ці іншым часопісе. Проста хачу спрабаваць.

Тымашыцкі не толькі выконвае ўказанні даследчага інстытута, але даследуе сам, шукае новага, шукае ў літаратуры, часопісах і ў сябе на полі.

Аднак асновай гаспадаркі Тымашыцкага з'яўляецца жывёлагадоўля. Аб гэтым сведчыць хаця б выклікаючая добрае ўражанне абора з вялікімі шырокімі вокнамі, вентылятарамі, а побач аборы сілас на 10 тон квашонкі. Сам гаспадар сцвярджае, што многа свежага паветра і святло мае не меншае значэнне ў жывёлагадоўлі, чым добры корм.

Першага электрычнага пастуха Тымашыцкі купіў восем год таму. Тады абгарадзіў адзін кусочак пашы. На другі год ужо было пяць, каб можна было прымяняць угнаенні, пераганяючы кароў з адной «кватэры» ў другую. Зараз ёсць чатырнаццаць «кватэр», а ў кожнай з іх каровы пасвяцца толькі па некалькі дзён. Такое пасенне называецца «кватэрова-даўкаваным».

У час нашай пабыўкі ў Тымашыцкіх налічвалася 14 кароў і 2 цялят, 2 свінаматкі, былі парасяты. Гаспадар сказаў нам, што ў год прадае 7—8 свіней і 4—6 штук жывёлы.

Але Тымашыцкі не толькі ўмее гаспадарыць. Быў час, калі бараніў і вызваляў айчыну. Будучы семнаццацігадовым хлопцам, уступіў у рады І Арміі Войска Польскага. Прайшоў шлях ад Леніна аж за Берлін, як сам успамінае. Глядзеў я на Тымашыцкага і не мог паверыць, што гэты скромны, малады яшчэ і перадавы гаспадар мае аж дзевяць ваенных медаляў, а сярод іх Крыж Віртуці Мілітары, Медаль Перамогі, За Варшаву, За Вал Паморскі, За Берлін і інш. Народная Польшча за ўзорную працу на гаспадарцы ўзнагародзіла У. Тымашыцкага Залатым Крыжам.

Нягледзячы на недахоп часу, Уладзімір Тымашыцкі з'яўляецца членам праўлення сельгасгуртка, намеснікам старшыні рэвізійнай камісіі павятовага праўлення ЗБоВіД і мае іншыя функцыі.

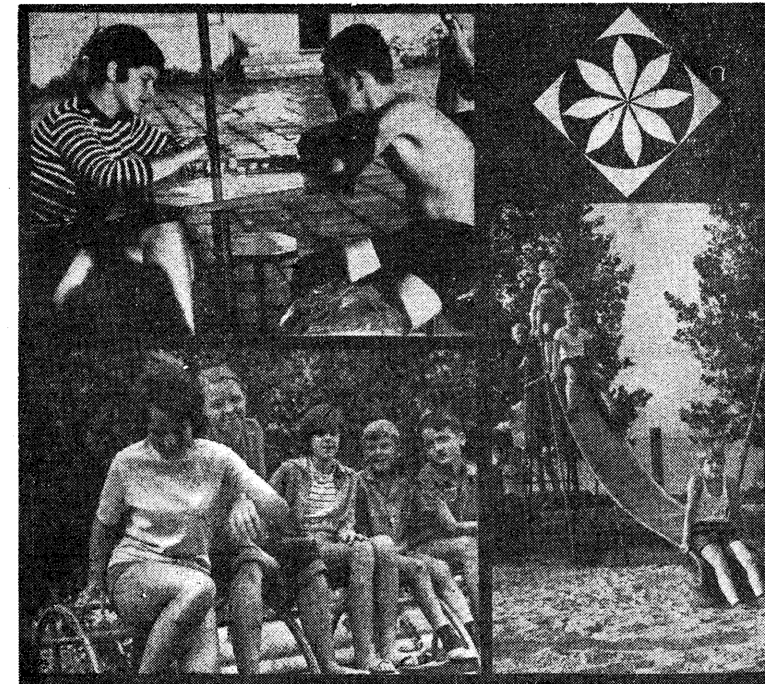
І калі я ўжо развітваўся з гаспадаром, вырвалася ў мяне пытанне:

— Ну, а як цяпер, на гаспадарцы?

— Аплочваецца, нават добра аплочваецца, але крыху не хапае рук да працы.

Гэта праўда. Бо хто ж яго ведае, ці двое дзяцей Уладзіміра Тымашыцкага вернуцца (пасля сканчэння сярэдніх школ), каб працягваць добрую традыцыю бацькі, які ўзорна вёў гаспадарку на карысць сабе і ўсім.

Аляксей Карпюк
Фота аўтара

У летнім лагеры ў Старыне

149 дзяцей работнікаў Беластоцкага прадпрыемства электрычных інсталяцый, добра адпачывала ў летнім лагеры для дзяцей у лясной ваколіцы вёскі Старына Гайнаўскага павету. Арганізатар лагера супольна з мясцовымі ўладамі і жыхарамі пабудавалі тут купальны басейн, абсталявалі душ і ў недалёкай будучыні намераны пабудаваць магазін. Сёлета дзеці работнікаў БПІЭ найбольш месца адводзілі спартыўным заняткам. Праводзілі яны матчы са спартыўнымі камандамі школьнікаў з Войнаўкі і Старыны. У вольны час моладзь знаёмілася з ваколіцай і помнікамі старыны (напрыклад, з 300-гадовай царквой у Вярстоку), праводзілі сустрэчы з ляснічым і лоўчым, збіралі грыбы, купаліся і загаралі на сонцы. У пахмурныя дні дзеці глядзелі цікавейшыя тэлевізійныя перадачы, арганізоўвалі танцавальныя вечарыны (мелі свой аркестр), займаліся настольнымі іграмі, удзелънічалі ў шматлікіх конкурсах, у тым ліку ў конкурсе на рускую песню, чыталі кніжкі з грамадскай бібліятэкі ў Палічнай і г.д. Юнакі і дзяўчаты актыўна ўключаліся ў рэалізацыю грамадскіх чынаў у Старыне, а таксама дапамагалі мясцовым пажылым жыхарам пры ўборцы збожжавых культур.

Дзеці гаварылі, што ім спадабалася гэтая ціхая лясная ваколіца, што добра тут адпачывалася і што набралі яны сіл да далейшай вучобы. Асабліва незабыўныя ўражанні засталіся ў іх пасля экскурсій у Белавежу і ў капальню мелу ў Мельніку над Бугам. Шмат месца адведзена гэтым паездкам у лагерной хроніцы.

Я. Цялушэцкі. Фота аўтара.

Ці ведаеце, што...

...на Беласточчыне ў даны момант больш 83 700 гектараў зямельных угоддзяў рацыянальна не выкарыстоўваецца, у тым ліку 30 000 га ў самім Беластоцкім павеце.

...сельскагаспадарчыя гурткі на Беласточчыне загаспадарылі больш 10 000 га зямельных угоддзяў.

...у мінулым годзе сельгасгурткі Беластоцкага ваяводства прадалі дзяржаве больш 70 000 цэнтнераў збожжа.

...у гэтым годзе клуб Таварыства польска-савецкай дружбы ў Беластоку святкуе 20-годдзе свайго існавання.

...першы ў нашай краіне клуб савецкай песні быў заснаваны пры клубе ТППР у Беластоку.

(ця)

Беларуская літаратура. Аляксандр Баршчэўскі

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ.
ЧАСТКА І.

Як і ўсе беларускія пісьменнікі XIX ст., Ф. Багушэвіч быў дваранінам. Нягледзячы на гэта, належыць ён да найбольш паслядоўных абаронцаў селяніна не толькі ў беларускай, але і ў славянскіх літаратурах. Нарадзіўся Багушэвіч 21 сакавіка 1840 года ў мясцовасці Свіраны Віленскага павету. Закончыўшы ў 1861 годзе Віленскую гімназію, Багушэвіч паступіў у Пецярбургскі універсітэт, у фізіка-матэматычны інстытут. Правучыўшыся там усяго некалькі месяцаў. У выніку студэнцкіх хваляванняў і звязаных з імі рэпрэсій Багушэвіч пакінуў Пецярбург і вярнуўся ў Беларусь. Пачаў ён працаваць настаўнікам у Лідскім павеце.

У напружанай атмасферы набліжалася польскае паўстанне 1863 года. Багушэвіч быў чалавекам радыкальных антыцарскіх поглядаў. Студзеньскае паўстанне сустрэў ён з энтузіязмам. Уступіў у рады паўстанцаў. Ваяваў на Гродзеншчыне. У адным з баёў у Аўгустоўскіх лясах быў ранены. Толькі дзякуючы дапамозе сялян не папаў у рукі царскіх войск. Селянін Крушэўскі схаваў Багушэвіча і пратрымаў яго да моманту вылячэння. Багушэвіч, выздаравеўшы, вярнуўся ў маёнтак бацькі ў Кушлянах. Крок гэты быў вельмі рызыкоўны. За маёнткам сачылі жандары. У часе аднаго з жандарскіх налётаў была арыштавана частка сям'і Багушэвіча. Яму самому ўдалося ўцячы. Прыйшлося пераязджаць, хавацца, шукаць новых кватэр і новых знаёмых.

У 1865 годзе Багушэвіч апынуўся на Украіне. Такім чынам, значна аддаліўся ад мясцовасцей і асоб, звязаных з паўстанцкім мінулым. Мяркуюць, што памог яму ў гэтым Ян Карловіч. Захаваліся нават лісты, пісаныя Багушэвічам да маткі Карловіча, у якіх ён дзякуе яе сыну за дапамогу і апеку.

На Украіне ў мястэчку Нежыне з 1865 па 1868 год Багушэвіч вучыўся ў юрыдычным ліцэі. Пасля заканчэння ліцэя працаваў ва ўстановах Чарнігава. Ад 1882 года пачаў працаваць судовым следчым. Два гады пазней Багушэвіч пайшоў у адстаўку і пастанавіў вярнуцца на родную Віленшчыну. Ад паўстання мінула дваццаць гадоў. Можна было смела вярнуцца на радзіму. Багушэвіч пазбываўся дасканалых матэрыяльных умоў, звязаных з працай судовага чыноўніка, і ехаў у невядомае. Чаму? Настальгія, ці нейкія іншыя прычыны? У часы прабывання Багушэвіча на Украіне ішоў ужо даволі дынамічны працэс культурнага і літаратурнага ўкраінскага адраджэння. Можна думаць, што ўзор украінскага адраджэння не застаўся без уплыву на пастанову Багушэвіча адносна звароту на Беларусь. Вярнуўшыся ў Вільню, Багушэвіч займаўся прыватнай адвакацкай практыкай. Адвакатура, абарона чалавека дастаўляла яму большую прыемнасць, чым абвінавачванне. Матэрыяльныя ўмовы жыцця Багушэвіча, абзаведзенага сям'ёй, значна пагоршыліся. Мусіў ён займацца рознымі справамі навакольных землеўласнікаў, каб заспакоіць элементарныя патрэбы сям'і. Як адвакат Багушэвіч не раз бараніў сялян, якія не мелі чым аплачваць судовых абаронцаў. Дасканала ведаючы не толькі правы і кодэксы, але і структуру рускага суда, Багушэвіч мог няраз дапамагчы тым, каму не мог бы памагчы ніякі іншы адвакат. Вядомы факты дапамогі з боку Багушэвіча засуджаным, клапатлівасць у адносінах да іх сем'яў. Цікавіўся ён лёсам сапраўдных злачынцаў, стараўся памагчы ім вярнуцца на сумленны жыццёвы шлях. Яшчэ па смерці Багушэвіча доўга перадаваліся сярод простых людзей з вуснаў у вусны факты, якія сведчылі аб высакароднасці гэтага сапраўднага абаронцы простых людзей.

З лістоў, пісаных Багушэвічам да многіх сваіх знаёмых, вынікае аднаначна, што жыццё гэтага чалавека было выпаўнена клопатамі і матэрыяльнымі нястачамі. Нягледзячы на гэта ўсё, Багушэвіч умеў знайсці вольны час і на сістэматычнае чытанне мастацкай літаратуры, і на публіцыстыку, і ўрэшце на ўласную творчасць. У разбуджэнні літаратурнага таленту Багушэвіча, а тым больш у працэсе публікацыі яго твораў вялікую ролю адыгралі такія польскія пісьменнікі і дзеячы, як Ян Карловіч і Э. Ажэшкова. Польская пісьменніца ведала Багушэвіча асабіста. Пазнаёмілася з яго польскай і беларускай творчасцю. Шчыра раіла яму пісаць па-беларуску. У беларускіх яго творах бачыла задаткі сапраўднага таленту. Багушэвіч пайшоў за яе радай. Сканцэнтраваўся на беларускай паэзіі і дайшоў у гэтай галіне да дасканалых вынікаў.

У 1897 годзе Багушэвіч доўга падарожнічаў лодкай па Нёмане і Віліі. Хацеў глыбей запазнацца з народным жыццём. Падчас гэтага падарожжа захварэў. Пакінуў работу і прыехаў у бацькоўскі маёнтак. Пражыў не доўга, памёр 28 красавіка 1900 года. Не дачакаў нашаніўскай пары, але падрыхтаваў яе сваёй надзеяй і творчасцю.

У Белавежу турысты прыязджаюць пераважна на дзень-два, знаёмяцца з пушчай, зубрамі, музеямі, перадыхнуць крыху і падаюцца сваім шляхам, выносячы з «зялёнай жамчужыны» больш або менш атракцыйныя ўражанні. Такіх наведвальнікаў менш цікавіць культурнае жыццё ў гэтай мясцовасці. Хоць можа і зацікавіла б, калі б было на што паглядзець, паслухаць ці проста ўключыцца ў яго на адзін вольны вечар.

З кожным годам павялічваецца ў Белавежы колькасць адпачываючых, што прыязджаюць сюды не толькі для бліжэйшага знаёмства з багаццямі пушчы, але і з намерам салідната адпачынку. Прыбывае таму некалькітыднёвых пастаяльцаў у гасцініцы «Іва» і на прыватных кватэрах у пасёлку Белавежа. А гэтую катэгорыю людзей не можа задаволіць сеанс нецікавага фільма ці танцавальная вечарынка на «пляцоўцы», яны хацелі б мець больш атракцыйныя культурныя мерапрыемствы.

Але не столькі экскурсанты і адпачываючыя, колькі самі белавежцы, а асабліва моладзь, жадаюць больш інтэнсіўнага культурнага жыцця ў сваёй мясцовасці. І трэба прызнаць, што гэтыя імкненні прыносяць, хоць і скромны, але ўсё ж заўважальны плён.

Уся культурная дзейнасць канцэнтруецца тут у грамадскім доме культуры, а дакладней — у руках яго кіраўніц пані Анны Байко. Па прафесіі настаўніца, яна вярнулася ў сваю родную Белавежу ў 1962 годзе, пасля некалькіх год настаўнічання ў Вітаве і Масеве, таксама ў Гайнаўскім павеце. Вярнулася ўжо з вопытам працы з дзяцьмі ў школе і дарослай моладдзю ў вёсцы, бо кіравала там дзейнасцю калектываў мастацкай самадзейнасці пры гуртках БГКТ. Таму і разгарнула тут, у Белавежы, таксама працу з дзяцьмі і рабіла ўсё, каб развіць яе сярод моладзі. Малыя ахвотна гарнуліся да заняткаў у пластычным і музычным гуртках, захапіліся працай у гуртку ўмелых рук. І цяпер таксама школьнікі — частыя госці дома культуры. У пластычным гуртку, які вядзе пані А. Байко, яны малююць розныя тэхнікай, рэзбяць па кары і карэннях, вучацца карыстацца электрычным хатнім абсталяваннем, а на навагоднюю ёлку падрыхтавалі розныя маскі. Былі таксама экскурсіі з санкамі ў пушчу, касцёр і смажанне кілбас на ражне, а летам веласіпедныя экскурсіі. Для старэйшай школьнай моладзі — калектывы гітарыстаў і мандалістаў. Іх выступленні былі асновай артыстычных частак мясцовых урачыстасцей.

Менш шчаслівa складаецца праца з дарослай моладдзю, хоць ёй кіраўнік дома культуры прысвячае найбольш увагі і часу. Некалькі год таму назад узнік вакальны калектыў, хадзілі на спеўкі салідна, выступалі таксама з поспехам, нават на павятовым аглядзе ў Гайнаўцы. Але біяграфія калектыву была кароткая — распаўся сам па сабе, без віны дома культуры. Потым быў калектыў электрычных гітараў: гралі і на ўрачыстасцях і на танцавальных вечарынках. Але вось настаў час службы ў арміі, пайшлі хлопцы — калектыў замоўк. Час ад часу прыемныя мерапрыемствы ўдаецца арганізаваць з моладдзю мясцовага гуртка ЗМВ. Мінулай вясной правялі спатканне гуртка ЗМВ з ветэранам барацьбы за ўстанаўленне народнай улады ў Польшчы, членам ППР Кірылам Шпаковічам. Выйшла карысное пазнавальнае і выхаваўчае мерапрыемства. Прайшло яно пры шклянцы чаю, у водблісках свечак, у вельмі цёплай атмасферы. Летам была экскурсія ў глыб пушчы на лодках. Прыемнае мерапрыемства, але прайшло яно з цяжкасцямі.

Больш аператыўныя, чым моладзь, мясцовы гурток Лігі жанчын, гурток вясковых гаспадынь, рада жанчын. Разам каля 130 асоб. Гэта яны на чале з Барбарай Слёнзак, лекарам Ольгай Смактуновіч, настаўніцай Станіславай Шпаковіч, Уршуляй Мукалоўскай і з іншымі разгарнулі сваю дзейнасць у доме культуры: курсы крою і шыцця, кулінарныя, агляды моды, літаратурныя вечарыны, карнавальныя балы, танцавальныя вечарыны. І практычныя і прыемныя. Для іх іменна, з удзячнасці за актыўны ўдзел у культурнай дзейнасці, дом культуры разам з моладдзю Ляснога тэхнікума 8 сакавіка бягучага года арганізаваў удаэную ўрачыстасць з віктарынай, слоўна-музычным мантажом, дэкламацыямі, узнагародамі, чаем. Белавежскія пані расспяваліся на ўрачыстасці і выказалі даўно ўжо хваляваўшае іх жаданне, каб арганізаваць у Белавежы хор.

Кіраўнік грамадскага дома культуры ў Белавежы — Анна Байко.

Журы і пераможцы конкурсу «Ідэі ППР вечна жывыя» ў Белавежы.

З вялікімі цяжкасцямі, але ўсё ж удаецца час ад часу А. Байко запрасіць у дом культуры славутасць або добрага дакладчыка. Выступалі перад белавежцамі А. Каска, А. Багдай, які ў памятнай кнізе пакінуў вельмі ж прыемныя словы: «Нарадзіўся я ў Закапаным, аднак зачаравала мяне Белавежа». 23 мая 1971 г. сустрэўся са сваімі чытачамі ў Белавежы вядомы сучасны польскі пісьменнік Ігар Неверлі, наведвалі дом культуры і іншыя цікавыя людзі. Але спакусіць іх на выступленне тут, у сэрцы пушчы, нялёгкая справа, а калі і згодзяцца, то часам проста... не прыязджаюць. І тады пані А. Байко бяжыць па ратунак да навуковых працаўнікоў лабараторыі даследавання млекакормячых Польскай акадэміі навук, геабатанічнай станцыі Варшаўскага універсітэта, лабараторыі Навукова-даследчага інстытута лясніцтва, якія размяшчаюцца ў Белавежы. Заўсёды нехта з белавежскіх вучоных прыходзіць, і спатканне ўдаецца.

Праца дома культуры ў Белавежы прыносіць добрыя вынікі, гуртуе людзей і прапануе ім занятکі сапраўды цікавыя. Навесну гэтага года быў аб'яўлен конкурс «Ідэі ППР вечна жывыя». У конкурсе прыняло ўдзел многа людзей, і, хоць журы працавала вельмі аб'ектыўна і салідна, прыйшлося яшчэ два разы праводзіць дадатковыя спаборніцтвы, настолькі высокі ўзровень ведаў прадставілі ўдзельнікі. І ўрэшце на павятовы конкурс выехалі двое — Браніслава Вашкевіч і Ірэна Богдан.

Удаданых і карысных мерапрыемстваў грамадскага дома культуры ў Белавежы было і будзе многа. Напэўна. Вялікая ў гэтым заслуга пані А. Байко. Але ўсё ж...

Так. Гэта нельга абмінуць. Белавежцы яшчэ не патрапяць паказаць сябе прыезджым. Звыш стотысячная маса наведвальнікаў Белавежы «пераваліваецца» за год цераз гэтую чысценькую і ціхую мясціну, не заўважыўшы нават, што ў ёй плыве, хоць і не бурлівая рака, але даволі значная, бы тая белавежская рэчка Нараўка, ручаіна мясцовага культурнага жыцця. Незаўважальная для турыстаў, бо яно разгортваецца пераважна ў асенне-зімовым сезоне, калі ў пушчу заглядае рэдкі турыст. Не надта атракцыйная прыезджаму, бо ў ім выступаюць тыя ж самыя формы культурнай дзейнасці, што і ва ўсіх тыповых мястэчках нашай краіны. А ад белавежцы кожны чакае нечага атракцыйнага, непаўторнага, свайго.

Аб гэтым мы і разгаварыліся з намеснікам інспектара культуры Гайнаўскага павету М. Ангельчык і кіраўніком дома культуры ў Белавежы А. Байко і прыйшлі да вываду, што Белавежы проста неабходны свой рэгіянальны фальклорны калектыў. У яго рэпертуар увайшлі б беларускія народныя песні, жарты і народныя анекдоты, якімі слывуць пушчанскія ваколіцы, баечнікі і расказчыкі, народныя танцы, а ўсё гэта з адпаведным словам вядучага і ў народных беларускіх касцюмах. А калі б да гэтага дадаць пачастунак рэгіянальнымі «пушчанскімі» стравамі і вясковым хлебам, спечаным на капусным лістку — рэч была б дасканалая для запрапанавання наведвальнікам Белавежы і сталым яе жыхарам таксама цікавая.

Пытанне, хто будзе фінансаваць такое мерапрыемства? Нам здаецца, што пры адпаведным кіраўніцтве белавежскі фальклорны калектыў пры яго частых выступленнях перад наведвальнікамі Белавежы не патрабаваў бы не толькі фінансавай дапамогі, але мог бы быць нават мерапрыемствам даходным. Турысты ахвотна заплацілі б за ўступ, каб пабачыць, паслухаць і скаштаваць культурных і кулінарных арыгінальнасцей Белавежы. Асабліва замежныя турысты, якіх у Белавежы з кожным годам пабольшваецца.

Адкуль узяць удзельнікаў для калектыву і хто пакіруе ўсёй гэтай — не будзем таіць — вельмі складанай справай? Народных спевакоў, танцораў і казачнікаў у Белавежы і ваколіцах знойдзецца шмат. Яны ёсць у белавежскім гуртку БГКТ, гуртку вясковых гаспадынь, коле ЗМВ, а па народнай кулінарыі белавежанкі могуць смела прыступаць да спаборніцтваў з любым рэгіёнам нашага краю. Калі б да гэтай справы актыўна ўключылася Таварыства прыяцеляў Белавежы, ГС і іншыя арганізацыі і ўстановы, поспех справы быў бы гарантаваны. Пакіраваць жа ўсім мерапрыемствам магла б пані Анна Байко. Яна — адданы энтузіяст культурнай дзейнасці ў сваёй роднай мясціне і ахвотна паклапацілася б, каб павялічыць славу і бляск «зялёнай жамчужыны» Беласточчыны — Белавежы.

А што на гэта самі белавежцы і адпаведныя павятовыя органы ў Гайнаўцы?

Мікалай Гайдук

ФАЛЬКЛОР

СЯМЕЙНАЯ

Ой за га-ём га- - ём брат з сы-стро-ю хо- - дыт.
Брат з сы-стро-ю хо- - дыт, ты-хынь-ка го- во- рыт.

Ой, за гаём, гаём
Брат з сыстрою ходыт,
Брат з сыстрою ходыт,
Тыхынько говорыт.
Брат з сыстрою ходыт,
Тыхынька говорыт.
— Братыку, муй братыку,
Оддай мэнэ замуж
В новую дірэвню,
В семястую хату.
В новую дірэвню,
В семястую хату.
Я в новуй дірэвні
Люблю прохождаты,
А в семястуй хаты
Люблю жартоваты.
А в семястуй хаты
Люблю жартоваты.
Пруз ныдылньку шосту
Ідэ брат до сёстры,
На порог ступае,
Здоровя пытае.
На порог ступае,
Здоровя пытае:
— Здрастуй, здрастуй, сёстро,
Чы жыва-здорова?
Чы жыва-здорова?
Чы добрая доля?
Чы жыва-здорова?
Чы добрая доля?
— Добра, братэ, добра:
Ны жычу ныкому,
Ны жычу ныкому —
Тобі молодому.
Ны жычу ныкому —
Тобі молодому.
— О то ж тобі, сёстро,
Новая дірэвня!
Новая дірэвня,
Семястая хата!

Ад Внучко Анны, 1904 года нараджэння, вёска Чарэмха, Гайнаўскага павету, запісаў 17 мая 1972 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

«Пісьмо Таццяны» з «Яўгенія Анегіна» А. С. Пушкіна ў пастаноўцы тэатральнага калектыву пры грамадскім доме культуры ў Белавежы.

КУПАЛІЯНА

Цёця Уладзя

Успаміны брата Вінцука Станкевіча аб Уладзіславе Станкевіч, жонцы Янкі Купалы.

ДЗІЦЯЧЫЯ ГАДЫ.

Бацькаўшчына наша — гэта край, пра які пісаў у сваіх творах Янка Купала:

«Я бачу свой край, поле, рэчку
і бор,
Сваю матку-зямлю Беларусь...»

Бацька наш Францішак Станкевіч, сын дробнага арандатара з Навагрудка, скончыў лясны тэхнікум і працаваў ляснічым у Вішнеўскай эканоміі на Навагрудчыне. На нейкай вечарынцы ў Навагрудку ён пазнаёміўся з настаўніцай — французжанкай удавой Эміліяй Манет, з якой ажаніўся. Удава мела тады шасцігадовую дачку Марыю.

Бацькі нашы жылі ў вялікай згодзе і пашане, хаця іх характары былі не зусім аднолькавыя. Бацька быў чалавекам спакойным, любіў натуру, паляванні. Матка ж была сапраўднай дачкой Францыі, вясёлая, шчабятлівая, любіла вельмі дзяцей, кампанію і была добрай хатняй гаспадыняй.

Бацькі жылі 7 гадоў у Вішневе, а пасля ў фальварку ляснічага ў Каралінаве каля Вішнева.

Я нарадзіўся ў Вішневе ў 1886 годзе, сястра Уладзіслава таксама ў Вішневе 27 чэрвеня 1891 года.

Бацькі нашы былі абое сацыялістамі і, хаця ў хаце гаварылі папольску, зналі добра беларускую мову, на якой гутарылі з ляснікамі, з іх сем'ямі. З беларускай мовай мы, дзеці, былі знаёмы ад самага маленства і любілі слухаць беларускія песні і вершы, якіх вучыліся мы ад вясковых дзяцей.

Уладзя па матцы была вельмі вясёлай, жвавай, любіла гульні з дзецьмі, якія грамадой прыходзілі з вёсак, каб пагуляць з Уладзяй. Кожны дзень, ад раніцы да вечара, у нашым доме было поўна дзетвары. Уладзя прыдумвала штораз іншыя гульні і сама ствapала розныя казкі і прыказкі для сваіх сяброў.

У той час да маіх бацькоў часта прыязджаў з суседняга фальварка Кушляны Францішак Багушэвіч, які пісаў па-беларуску пад псеўданімам «Мацей Бурачок» і сябраваў з маімі бацькамі. Ён часта чытаў нам свае творы, і Уладзя вучала яго вершы на памяць.

Таксама часта ў хаце нашых бацькоў у Каралінаве бывалі розныя рэвалюцыянеры, якія праследваліся царскімі жандарамі і хаваліся ад арышту ў лясах, дзе бацька быў ляснічым. Матка дапамагала ім, давала ім ежу і вопратку. Памятаю, раз прыйшоў і на свіронку начаваў малады чалавек з бародкай, якога бацька даручыў мне правесці на плыты на рацэ Беразінцы і перадаць яго флісакам, каб тайна перавезлі ў Кенігсберг. Адтуль ён мог уцячы заграніцу. Гэта быў сын знаёмага маіх бацькоў з-пад Ашмянаў Фелікс Дзяржынскі, які пасля адыграў вялікую ролю ў рэвалюцыі.

Жонка Янкі Купалы — цёця Уладзя (1925 г.).

Да школы падрыхтоўваў Уладзю звольнены з Віленскай гімназіі прафесар Сальмановіч, сацыяліст, які прывіў Уладзі сацыялістычныя ідэі. Вучылася Уладзя ў Вільні, жыла там на кватэры бацькавай сястры, якая імкнулася выхоўваць Уладзю ў рэлігійным духу, аднак дарэмна. Уладзя аніяк не паддавалася гэтай навуцы. Памятаю, што цётка ніколі не прымусіла яе адпаведна гаварыць пацеры, заўсёды замест сказаць, напрыклад, «I nie wódź nas na pokuszenie», Уладзя гаварыла «I nie wódź nas po kieszeniach». А раз яна расказала цётцы анекдот пра хлопца, якога матка падрыхтоўвала да споведзі, а ён не мог зразумець, што бог ёсць адзін у трох асобах. Дык матка яму кажа: «Вот у цябе рубашка адна, а тры гузікі, дык помні, гэта бог ацец, другі гузік — сын божы, а трэці — бог дух святы». Хлопчык кажа: «Добра, матуля, буду памятаць». А калі яго ксёндз запытаў, колькі ёсць багоў, хлопчык адказаў, што адзін. Ксёндз пытаецца, колькі ёсць асоб божых, дык хлопчык адказвае, што тры. А як завуцца? Хлопчык бярэцца за гузік і кажа: «Бог ацец, сын божы, а духа святога матуля прышыла да портак». Цётка махнула рукой на рэлігійную адукацыю Уладзі.

Яшчэ ў Каралінаве Уладзя пазнаёмілася з Канстанцыяй Буйла, бацька якой служыў аб'ездчыкам у тых жа лясах, дзе і наш бацька. Гэтая дружба Уладзі з Канстанцыяй Буйла працягвалася да канца яе жыцця. У Вільні яны хадзілі разам у пачатковую школу, а потым у настаўніцкую семінарыю. Калі скончылі вучобу, таксама працавалі разам у дзіцячым прыюце і ў беларускай школе ў Вільні.

(Заканчэнне ў наступным нумары).

Янка Купала (1900 г.).

КУТОК ГАСПАДЫНІ

ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

НЕ ТОЛЬКІ КАПУСНЯК

З капусцянай гародніны агульнавядомая белая капуста, чырвоная, валошская, брусельска. Крыху менш вядомыя шпараговая капуста альбо цвятная капуста (калафёр). Агульнай і галоўнай рысай гэтай гародніны з'яўляецца тое, што капуста вельмі багатая вапнай, фосфарам, жалезам, вітамінамі з групы В і, што найбольш каштоўнае, вітамінам С. Практычна беручы, менавіта капуста з'яўляецца найлепшай крыніцай гэтага вітаміну, паколькі капусту ў нас спажываюць паўсямесна. Часта аднак здараецца, што, неадпаведна падрыхтоўваючы страву, мы знішчаем у ёй усё найбольш каштоўнае, пакуль капуста яшчэ апынецца на стале.

Як падрыхтоўваць страву з капусты? Капусту белую, валошскую, чырвоную можна спажываць у сырым стане. Таму менавіта неабходна як найчасцей падрыхтоўваць з яе розныя салаты. Салаты будуць тады найбольш карысныя, калі капусту шаткуюць адразу ж перад падачай на стол нержавеючым нажом. Пашаткаваўшы капусту, неабходна яе адразу заквасіць, заправіць па смаку і вымяшаць са смятанай альбо алеем. Заквашваць капусту найлепш натуральнымі квасамі, напрыклад з кіслых яблыкаў, кіслых агуркоў, журавін, або разведзенай у вадзе лімоннай кіслатой.

Розныя дадаткі даюць магчымасць з той самай капусты падрыхтаваць шматлікія салаты. Асабліва, напрыклад, калі спалучым мы капусту з морквай, цыбуляй, порамі, свежым ці кіслым агурком, яблыкамі і г.д.

Варачы капусту, мы можам зменшыць колькасць вітамін або нават і цалкам знішчыць у ёй вітаміны. Каб запабегчы гэтаму, нашаткаваную капусту неабходна адразу ж пасля шаткавання класці ў гарачую ваду. Ад тае хвіліны, калі капуста закіпіць, трэба варыць яе 2—3 мінуты, не накрываючы каструльку (разам з парай адыйдзе смак горкіх, часамі непрыемна пахнучых эфірных алейкаў). Тады толькі можна каструльку накрыць і даварваць капусту.

Капусту не трэба варыць аж так доўга, як гэта сабе ўяўляюць некаторыя гаспадыні. Для асенняй капусты дастаткова 18—20 мінут, лічачы ад таго моманту, калі суп закіпіць пасля таго, як мы ўлажылі капусту. Нельга капусту абдаваць варам, адціскаць і адліваць раз закіпеўшай вады. Менавіта тады выліваюцца найбольш каштоўныя яе складнікі. Вітаміны мы знішчаем у капусце таксама, калі задоўга падрыхтоўваем капусту, калі ўжо звараную страву трымаем занадта доўга ў цяпле, калі некалькі разоў падаграваем звараную страву.

З белай капусты можна рабіць шмат вараных страў. У наступным нумары мы падамо некалькі рэцэптаў на іх.

Гаспадыня

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку, вул Кілінскага 10, ёсць у продажы наступныя книгі на беларускай мове:

З Леніным заўсёды Беларусь, 1970, стар. 360, цана 10 зл. 70 гр.

Зборнік складаюць творы паэзіі і прозы беларускіх пісьменнікаў, а таксама пераклады на беларускую мову з іншых літаратур свету, прысвечаныя правадыру Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі і заснавальніку першай у свеце дзяржавы рабочых і сялян — СССР.

Рэкамендуем усім школьным бібліятэкам, настаўнікам беларускай мовы, а таксама грамадскім бібліятэкам і індывідуальным пакупнікам.

Александровіч А., Збор твораў у двух тамах, 1963, том I — стар. 424, цана 8 зл. 50 гр., том II — стар. 360, цана 6 зл. 90 гр.

Двухтомнік складаюць лепшыя творы беларускага пісьменніка старэйшага пакалення, які памёр у 1963 годзе. Андрэй Александровіч сваёй творчасцю і грамадскай дзейнасцю на ніве беларускай літаратуры ў 20—30 гады ўнёс значны ўклад ва ўзбагачэнне літаратурнага жыцця ў Беларусі.

Гэтае выданне рэкамендуем грамадскім і школьным бібліятэкам, а таксама ўсім любіцелям беларускай літаратуры.

Кнігарня імпартных выданняў у Беластоку ахвотна высылае кнігі за паштовым залічэннем з далучэннем фактураў. Запатрабаванні кіруйце па адрасу:

„Dom Książki", Białystok, ul. Kilińskiego 10.

(мг)

В. Розін, Л. Сідараў

Таварыш „Філбі"

— Коратка — цяжка, але паспрабую, — усміхаецца ён нейкім сваім думкам. — Далес, як вядома, быў першай цывільнай асобай на пасадзе дырэктара ЦРУ. Ён быў уважлівы ў абыходжанні з людзьмі, але па сутнасці ставіўся да іх пагардліва. У справы ён не ўваходзіў, і, я сказаў бы, пры ўсёй яго агрэсіўнасці ён быў дылетантам, аб чым лепш за ўсё сведчыць авантура з уварваннем на Кубу, якая так ганебна правалілася. Лічаць, што ён заняў гэту пасаду дзякуючы свайму брату — Джону Фостэру Далесу, тагачаснаму дзяржаўнаму сакратару.

Цяпер некалькі слоў пра Хелмса. Я стараўся, каб у нас склаліся найлепшыя адносіны. З гэтым чалавекам лёгка працаваць, хоць ён вызначаецца стрыманасцю. Хелмс пораху не вынайдзе, гэта, вядома, не генерал Уэлтар Бедэл Сміт, які займаў некаторы час пасаду дырэктара ЦРУ. Ён больш палітыкан, чым спецыяліст сваёй справы. Як мне сказаў у свой час адзін з супрацоўнікаў ФБР, Хелмс звязан з пэўнай уплывовай палітычнай групай, якая яго ўвесь час падштурхоўвала.

Што датычыць Гувера — гэта сумна вядомы контрразведчык, які кіруе велізарным па размерах апаратам рэпрэсій. Нашы гутаркі з Гуверам насілі часам вельмі цікавы характар, яны зводзіліся да абмеркавання метадаў работы савецкай разведкі. Гэта былі вельмі захапляючыя гутаркі, — з цяжкасцю стрымлівае ўсмешку таварыш Кім.

— Але хто ўжо сапраўды зрабіў на мяне незабыўнае ўражанне, — дадае ён, — гэта намеснік Гувера — містэр Лэд. Гэта на дзіва дрымучая асоба зусім сур'ёзна пераконвала мяне, што былы прэзідэнт Франклін Рузвельт з'яўляўся агентам Камінтэрна!

— Ці шмат краін, акрамя пералічаных, давялося вам наведаць за гэтыя гады?

— Я спецыяльна іх не падлічваў, але набярэцца каля двух дзесяткаў. У кожнай краіне была свая спецыфіка работы, свае ўмовы. Да іх даводзілася прыстасоўвацца. Як разведчык з пэўным стажам, я выдатна ўяўляў сабе магчымасць правалаў, яны падпільноўвалі на кожным кроку. Мне па роду маёй дзейнасці даводзілася планаваць самыя розныя аперацыі супраць Савецкага Саюза і іншых сацыялістычных краін і самому ж іх тарпедаваць. Мяне заўсёды падтрымлівала думка аб трываласці, надзейнасці тылу. Я рэгулярна сустракаўся ў розных краінах з прадстаўнікамі Цэнтра, такія сустрэчы былі для мяне вялізнай падзеяй, яны ўлівалі ў мяне новыя сілы. Яшчэ больш важнымі былі паездкі ў Маскву. Я ведаў, што кіраўніцтва высока ацэньвае маю работу, верыць у мяне. Але ўсё роўна, нягледзячы на ўсю маю вытрымку, я вельмі расхваляваўся, даведаўшыся, што мяне ўзнагародзілі ордэнам Чырвонага Сцяга.

Вельмі дапамагала мне ў рабоце і тое, што ў саміх заходніх краінах я на кожным кроку сутыкаўся са шчырымі сябрамі савецкага народа, людзьмі, якія ўсім сэрцам аддадзены сацыялізму. Я бачыў, што гэтыя людзі гатовы ўключыцца ў барацьбу, за бяспеку першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы. Больш таго, сярод супрацоўнікаў разведвальных службаў заходніх краін я ведаю нямала людзей, якія гэтак жа, як і я, прысвяцілі сябе барацьбе з фашызмам, справе інтэрнацыянальнай салідарнасці працоўных. Прычым колькасць такіх людзей няспынна расце.

— Таварыш Кім, ці не можаце вы расказаць крыху пра ваша сённяшняе жыццё?

— Мая работа ў брытанскай сакрэтнай службе праходзіла ў апошні час у надзвычай складаных умовах. Кіраўніцтва прыняло рашэнне з мэтай забеспячэння маёй бяспекі адклікаць мяне ў Савецкі Саюз. I вось я тут. Толькі што закончыў работу над кнігай. У рамках магчымага і разумнага я з пазіцыі разведчыка асвятляю ў ёй асобныя моманты майго жыцця. Многія старонкі кнігі маюць самае непасрэднае дачыненне да пэўных колаў шэрагу заходнееўрапейскіх краін.

Я шмат езджу па неабсяжнай Савецкай краіне, якая стала мне другой радзімай. Следам за гэтай кнігай думаю ўзяцца за другую, а потым напішу яшчэ адну. Планаў шмат, я ж журналіст. У вольны ад работы час займаюся самымі рознымі справамі — ад музыкі да лыжаў і разьбы па дрэве. Хаджу ў тэатры, рэгулярна бываю на канцэртах. Словам, жыву поўнакроўным жыццём. На здароўе не скарджуся.

— Таварыш Кім, апошняе, магчыма, крыху прамалінейнае пытанне: ці шчаслівы вы?

— Большая частка майго жыцця ззаду, азіраючыся на мінулыя гады, я думаю, што пражыў іх недарэмна. Так, я шчаслівы. Мне хочацца ад сябе паўтарыць словы Фелікса Дзяржынскага, рыцара рэвалюцыі, вялікага гуманіста. Памятаеце? «Калі б мне трэба было пачаць жыццё спачатку, я пачаў бы так, як пачаў».

ТРЫБУНА чытачоў

РОЗЫГРЫШ ЛЕГКАВЫХ МАШЫН

Ваяводскі аддзел ПКО ў Беластоку паведамляе, што 28 кастрычніка г.г. упершыню адбудзецца ў нашым ваяводстве розыгрыш прэмій у выглядзе легкавых машын. У розыгрышы прымуць удзел ашчадныя кніжкі ПКО, выдадзеныя на Беласточчыне. Да гэтага часу ўласнікі самаходных ашчадных кніжак, выданых у Беластоцкім ваяводстве, прымалі ўдзел у розыгрышы самаходаў, якія адбываліся ў Цэнтралі ПКО ў Варшаве. У гэтых розыгрышах жыхары Беласточчыны выйгралі 455 самаходаў, у тым ліку 30 — толькі ў гэтым годзе.

Ад кастрычніка ўсе наступныя квартальныя розыгрышы самаходных ашчадных кніжак, выдадзеных на Беласточчыне, будзе праводзіць ваяводскі аддзел ПКО ў Беластоку.

МАНАХ

Царкоўны сторож Іван быў чалавекам спакойным і добрым. Хоць і ад кілішка не мог адмовіцца, але п'яным ніколі не быў.

Сям'ю меў немалую: дзве дачкі і трох сыноў, амаль усе былі дарослыя, толькі наймалодшаму Васі было каля васьмі гадоў.

Іван жыў бедна і мо таму сваю функцыю стоража вельмі паважаў. Кожнае свята паднімецца на званіцу і цягае вяроўкі званоў: да сябе і ад сябе. Для стоража была гэта ўрачыстасць. Яму здавалася, што ён аб'ўляе вялікія падзеі.

Аднойчы, было гэта на Тройцу, раненька Іван выбраўся ў царкву зрабіць парадак. Ведаў, што людзей прыдзе многа на такое важнае свята.

Адчыніў дзверы... і ледзь не абамлеў ад уражання. У царкве стаяў перад прыстолам з «Евангеллем» у руках стары манах, з барадой аж да кален, і чытаў: «Дом ее ведет к смерти, и стези ее — к мертвецам»...

Сторож далей ужо не чуў, што чытаў манах, баяўся, каб той яго не ўбачыў. Прыкмеціў толькі, што райскія вароты таксама адчынены насцеж. Сторож ціхенька выйшаў з царквы.

Свяшчэннік Іван Сцяпанавіч ляжаў яшчэ ў ложку, калі ўварваўся да яго задыханы сторож: — Бацюшка, — крыкнуў, — ідзем хутчэй у царкву!

Здзіўлены бацюшка, слухаючы расказ стоража, пачаў апранацца. Пайшлі. Увайшлі ў царкву, глянулі сюды-туды, нікога няма, пуста.

— Гэта вам, Іван, здалося, мо ад слабасці, мо не выспаліся, — сказаў свяшчэннік, — нікога тут не было да нас.

— Бачыў, як вас, бацюшка, — адказаў сторож, — быў манах і чытаў «Евангелле». Гэта была мая смерць, чую, што са мною нешта здарыцца.

У сяле толькі пра гэта і гаварылі, бо сторож Іван кожнаму пра гэты «цуд» расказваў.

А час ішоў непрыкметна, ціха. І вось перад полькімі калядамі Іван атрымаў ад найстаршага сына Андрэя ліст, у якім той запрашаў бацькоў у госці. Жыў сын недзе пад Элкам.

— Ну, што ж, стары, едзем да Андрушы ў госці, так просіць, — сказала жонка Палашка.

— Ведаеш, не вельмі мяне туды цягне, а нават нешта адпіхае, — адказаў Іван, — але калі так просіць, хіба трэба ехаць.

Перад самымі калядамі Іван з жонкаю усталі рана, спакавалі сёе-тое, пагладзелі на сваіх дзяцей, што спалі яшчэ ў ложках, ціха выйшлі з хаты і пайшлі памалу на станцыю Вітава.

Чакаць цягніка давялося нямала часу.

— Ведаеш, старая, прайдуся па пуці, бо стала холадна, — сказаў Іван.

Ад Вітава тут ішлі дзве пары рэльсаў. Нядаўна тут будавалі мост, таму была пракладжана другая лінія, каб цягнікі маглі мінацца. Іван ішоў той, другой лініяй, якой, як казалі людзі, цягнікі ўжо не хадзілі, думаў пра хуткую сустрэчу з сынам, і раптам, як з-пад зямлі вырастае сярод рэльсаў стары манах з «Евангеллем» у руках. І нешта ў спіну стукнула, навалілася.

Жыхароў вёскі разбудзіў лямант Палашкі. Яна бегла са станцыі і крычала, што Івана зарэзала машына.

М. Панфілюк

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

31 ліпеня ў Скупаве (Гайнаўскі павет) затруціся трое дзяцей: 5-гадовы Войцех, 7-гадовы Вальдэмар і 9-гадовы Багдан Кісялеўскія. Былі яны ў хаце без апекі дарослых і спажылі разведзены ў вадзе парашок «Tritox». Вальдэмар і Войцех памерлі 5 жніўня ў шпіталі ў Беластоку. Багдан знаходзіцца ў цяжкім стане.

6 жніўня ў 14 гадзін на рэчцы Плоска недалёка ад вёскі Пераходы ў Беластоцкім павеце падчас купання ўтапілася Валянціна Хлябіч (44 гады), жыхарка Пераходаў.

7 жніўня ў 13 гадзін у вёсцы Лушчы ў Гайнаўскім павеце ў Аляксандра Валерыяна ад маланкі згарэла клуня. Страты акрэслены на суму 30.000 зл.

7 жніўня раніцай у Бельску Падляшскім на чыгуначным пераездзе пасажырскі цягнік Беласток—Гайнаўка наехаў на Аляксандру Кучынскую (64 гады), якая гнала кароў. Яна памерла на месцы.

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Мы з жонкай заключылі з нашым 75-гадовым сваяком умову, на аснове якой мы абавязаліся дахаваць яго да смерці, а пасля гэтага гаспадарка яго засталася б нам. Сем год мы апрацоўвалі гаспадарку і кармілі яе ўласніка. Цяпер ён, падбухтораны іншымі сваякамі, якія хацелі б атрымаць гаспадарку, заявіў у суд, каб высяліць нас прымусова з гаспадаркі, хаця мы акуратна выконвалі ўмову, а калі б не гэта ўмова, мы б за гэты час інакш уладжылі б сваё жыццё. Умова паміж намі была спісана солтысам у прысутнасці двух сведкаў. Ці можа суд нас прымусова высяліць, а калі так, то ці можам мы патрабаваць кампенсацыі?

АДКАЗ: Умова, на аснове якой хтось атрымоўвае гаспадарку за дахаванне да смерці яе гаспадара, мусіць быць заключана ў форме натарыяльнай, і таму ваша ўмова з'яўляецца няважнай. Аднак на аснове арт. 8 закону з 26.X.1971 г. аб урэгуляванні ўласнасці сельскіх гаспадарак (аб якім мы пісалі ў «Ніве») той, хто карыстаецца з гаспадаркі на аснове нефармальнай умовы, дзякуючы якой абавязаўся дахаваць уласніка гаспадаркі да смерці, набывае ўласнасць гаспадаркі з тым, што абавязак утрымання былога ўласніка застаецца нязменным. Таму вы павінны звярнуцца да суда з патрабаваннем аб адтэрміноўцы справы і перадачы яе ў прэзідыум павятовай рады нарадовай, якая павінна прыняць пастанову аб прызнанні вам уласнасці.

Шаноўнае Сэрцайка!

Вайна закінула мяне ў Вроцлаў. Не маю я тут нікога блізкага. З землякоў нікога тут не сустракаю, хаця можа і ёсць яны ў Вроцлаве. Я інжынер будаўніцтва і жыву ня дрэнна. Маю таксама кватэру, хоць невялікую, але з усімі выгадамі. Трэба было б мне ўрэшце ажаніцца. Можа ты, Сэрцайка, ведаеш адрасы беларускіх дзяўчат, якія хацелі б са мной весці карэспандэнцыю, а мо каторая з іх захацела б астацца са мной на ўсё жыццё.

Буду чакаць:

Ад Сэрцайка: Адрасоў дзяўчат, якія б хацелі з вамі пазнаёміцца, паважаны Сябар, на жаль, я не маю і не магу вам падаць, паколькі мы не ведалі раней аб вашым існаванні. Аднак, змяшчаючы ваша пісьмо ў кутку «Сардэчныя тайны», падаем і ваш адрас. Напэўна знойдуцца дзяўчаты, якія захочуць з вамі перапісвацца, бо прыемна мець сяброў не толькі блізка, але тым больш і далей, у розных кутках нашай краіны.

Жадаем усяго найлепшага, а таксама шырокай карэспандэнцыі. Для зацікаўленых падаем адрас:

ANATOL BORYSIEWICZ
Wrocław 2
„poste restante"

АКТЫЎНАЯ ОСП

Добраахвотная супрацьпажарная каманда (ОСП) у Палічнай Гайнаўскага павету дзейнічае ўжо 38 год. Ад пачатку яе існавання ўзначальвае яе нязменна Ян Петручук. — Раней, — успамінае член ОСП Мікалай Дудар, — нашы пажарнікі ездзілі гасіць пажар жалезнымі вазамі, забіралі з сабой поўныя бочкі вады і вёдры. Зараз 34-асабовая супрацьпажарная каманда ў Палічнай мае стражацкую рамізу і спецыяльна прызначаны для тушэння пажараў самаход. У радах пажарнікаў ёсць таксама 8-асабовая жаночая каманда. Усе пажарнікі маюць мундзіры. У рамізе абсталяваўся клуб «Руху», у якім адбываюцца ўсе важнейшыя культурныя мерапрыемствы. У нядзелі і святочныя дні палічнаўскія пажарнікі праходзяць спецыяльнае абучэнне. Усе яны мусяць быць спраўнымі. Пажары тушыць даводзіцца даволі часта. Толькі сёлета гасілі яны пажары ў Сухавольцах, у мясцовай леснічоўцы і г.д. Справіліся на выдатна.

(ця)

ПАДПІСКА НА САВЕЦКУЮ ПРЭСУ

Да 1 лістапада г.г. аддзелы і дэлегатуры, падначалены ПУПіК «Рух» у Беластоку, прымаюць падпіску на савецкія газеты і часопісы на 1973 год. Установы дзяржаўныя, грамадскія і прадпрыемствы прымаюць заказы толькі ў мясцовым найбліжэйшым аддзеле або дэлегатуры «Рух». Індывідуальныя падпісчыкі савецкай прэсы павінны зрабіць падпіску таксама ў найбліжэйшых аддзелах, дэлегатурах «Рух» і ва ўсіх клубах прэсы і кнігі «Рух» альбо ў вызначаных кіёсках «Руху». У Беластоку падпіску прымае I раённы аддзел «Рух», вул. Каперніка 93, тэлефон 2-27-85.

СЯМЕЙНАЯ ЎРАЧЫСТАСЦЬ

Першая справа Вольга Хмялеўская, а трэці справа Іван Хмялеўскі.

Сыны Вольгі і Івана Хмялеўскіх жывуць у Беластоку. Старэнькія бацькі працуюць на гаспадарцы ў Паўднёвым Востраве, што на Сакольшчыне. Яны цэлы час належна, у пору разлічваюцца перад дзяржавай са сваіх гаспадарскіх абавязкаў. Два гады таму назад Вольга і Іван Хмялеўскія святкавалі вялікую гадавіну. Пражылі яны з сабой 50 год. 6 жніўня таксама сабраліся ў Паўднёвым Востраве іх сыны, унукі і шмат родзічаў, каб адзначыць 80-ую гадавіну з дня нараджэння Івана Хмялеўскага.

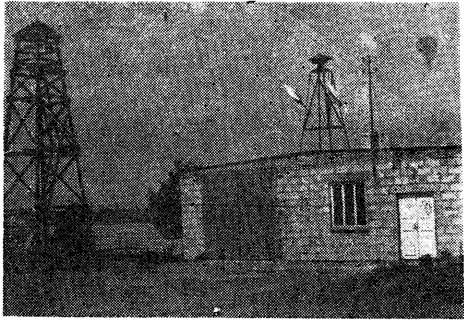
Тэкст і фота М. С.

У КЛУБЕ «РУХ»

У ліпені пачаў працаваць клуб «Руху» ў Грэдалях. Ад 8 гадзіны раніцы прыходзяць сюды дзеці, якімі апякуецца Галіна Мадзалеўская і Марыся Бабулевіч. Бацькі гэтых дзяцей спакойна могуць працаваць пры жнівах і іншых палявых работах. Вечарам у клуб прыходзяць моладзь і старэйшыя жыхары вёскі. І вось, менавіта, бываюць часам непаразуменні паміж моладдзю і старэйшымі. Моладзь, якой падчас канікул у вёсцы шмат, уключае радыёлу, а старэйшыя хочуць паглядзець тэлевізійныя перадачы. Скончацца канікулы, і тады кіраўнічка клуба Ірэна Кадлубоўская з моладдзю ЗМВ выбяруць раду клуба і апрацуюць план працы клуба.

Наглядальнік

НОВАЯ РАМІЗА

Новая стражацкая раміза перададзена ў карыстанне ў вёсцы Падазяраны (Беластоцкі павет). Пры пабудове яе жыхары гэтай вёскі ўнеслі грамадскі чын агульнай вартасці 70 тысяч злотых. Пры рамізе адведзена асобнае памяшканне на святліцу. Варта дадаць, што ў Падазяранах актыўна дзейнічае 31-асабовая супрацьпажарная каманда, якую ўжо 6 год нязменна ўзначальвае Янка Янель.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Adolf" (franc.), 29—30.VIII. „Przyjęcie" (rumuński), 31.VIII.—1.IX. „Dzwon Admirała" (ang.), 2—3.IX.

Нарва

„Kto śpiewa nie grzeszy" (węgierski), „Na torze czeka morderca" (czeski), 30.VIII—3.IX.

Чыжы

„Godziny nadziei" (polski), „Spojrzenie na wrzesień" (polski), 30.VIII—3.IX.

Дубічы Царкоўныя

„Pożądanie zwane Anadą" (czeski), „Ambicja" (radz.), 30. VIII—3.IX.

Арэшкава

„Film o miłości" (węgierski), „Kapitan Korda" (czeski), 2—3. IX.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Cyrk straceńców" (USA), „I znów skaczę przez kałużę" (czeski), 30.VIII—3.IX.

Райск

„Godziny nadziei" (polski), „Spojrzenie na wrzesień" (polski), 30.VIII—1.IX.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Ostatni termin" (USA), 29—30. VIII., „Podróż nie z tej ziemi" (węgierski), 31.VIII—1.IX. „Nie można żyć we troje" (angl.), 2—3.IX.

Шудзялава

„Cyrk bez granic" (rumuński), „Martwa fala" (polski), 30.VIII—3.IX.

Янаў

„Życie rodzinne" (polski), 30. VIII—3.IX.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Naczelnik Czukotki" (radziecki), 29—30.VIII, „Tabliczka marzenia" (polski), 31.VIII—1.IX. „Podróż za jeden uśmiech" (polski), 2—3.IX.

Мельнік

„Dzwon admirała" (angl.), 29—30.VIII. „Kodyn" (rumuński), 31. VIII—1.IX. „Nie można żyć we troje" (angl.), 2—3.IX.

Мілейчыцы

„Sąd" (radz.), 29—30.VIII. „Polowanie na muchy" (polski), 31. VIII—1.IX. „Umrzeć z miłości" (franc.), 2—3.IX.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Ostatni termin" (USA), „Podróż nie z tej ziemi" (węgierski), 30.VIII—3.IX.

Новы Двор

„Cytadela odpowie" (rumuński), „Horyzont" (węgierski), 30. VIII—1.IX.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 5.231 T-3

ПЕРАВЫХАВАННЕ

Задумаў адзін хлопец жаніцца ды браць сабе ў жонкі прыгожую Адарку. Дзеўка яна — што макавая кветка, але адна бяда: гультайка на ўсё сяло. Таму бацька і кажа:

— Хоць яна і дачка мая, ды браць не раю. Прападзеш, хлопча.

— Не, — гаворыць малады. — У мяне ёсць кот вучоны. Удваіх з ім перавыхаваем Адарку.

— Дай бог пачутае бачыць...

Пажаніліся. Прачынаецца раніцою Змітро і чакае, пакуль Адарка ўстане ды снеданне згатуе. А яна ўсё спіць, з печы не злазіць. Так без снедання, абеду і вячэры застаўся Змітро.

А разам з Адаркаю на печы адлежваецца кот-вусач. Крыўдна стала Змітру за жонку маладую. І на трэці дзень у абед ён кажа ёй:

— Злазь, Адарка, з печы, будзем ката вучыць есці гатаваць. — І загадвае ёй ката-вусача за хвост на плячах трымаць, каб лепш яго дубцом лупцаваць.

Раз гэта — па кату, а раз — Адарцы па плячах. Кот з усяе моцы крычыць ды кіпцюрамі сваімі за плечы дзярэ. А Змітро лупцуе ды ўсё прыгаворвае:

— Гэта за тое, што снеданне неварыў! А гэта за абед, а гэта за вячэру!..

І хоць балюча Адарцы, ды і яна ката лае:

— Так табе і трэба, лайдак!

І так разы тры вучыў Змітро ката есці гатаваць. А на сёмы дзень вяртаецца з работы і бачыць: на стале і варанае, і смажанае. І пытае ён Адарку:

— А хто ж гэта ўсё нагатаваў?

— Кот, любы, кот! Дайшло да лайдака.

На восьмы дзень запрасіў Змітро цесця ў госці. Ішоў той з неахвотаю: ці ж прыемна гэта сорам цярпець за дачку-гультайку. Але тое, што ўбачыў бацька на стале ў Змітра, здзівіла яго: нават старая Тэкля так гатаваць не магла. Такія смачныя там стравы стаялі, што не сцярпеў і запытаў:

— Твая, донька, работа?

— Мая, татусь.

Вось што значыць — у хаце кот вучоны.

Запісаў В. Лоўгач

НІЎКА

ПРЫКМЕТА АДВАЖНАСЦІ

— Які самы адважны чалавек? — спытаўся бацька ў свайго маленькага сына.

— Лысы.

— Чаму?..

— Бо ў яго ніколі валасы ад страху не падымаюцца.

МЕТАМАРФОЗА

Перад экзаменам:

— Ой, дзяўчаткі, нічога не ведаю! Усё вылецела з галавы... Хоць бы на «тройку» здаць!

Пасля экзамена:

— І ўсё ж ведала... адказала. А паставілі «тры».

ЗРАЗУМЕЛІ

Вось заходзіць неяк да мяне кум Свірыд, а я сама бліны пяку.

— Бярыце, — кажу, — каштуйце, ці добрыя я бліны пяку.

Кум падзякаваў:

— Што ж, кумка, пакаштуема.

Прысеў ля паўміска і, весела падміргнуўшы, каштуе. Я сабе і не зважаю. Пяку, у паўмісак кідаю, а кум есць ды хваліць мае печыва.

Тады ўстае і кажа:

— Ну, дзякуй. Як і не еў. Я глянула ў паўмісак і адказала:

— На здароўечка. Як і не пякла.

НЕ ЗРАЗУМЕЎ ЗАКАЗЧЫКА

Прыйшоў набожны чалавек да краўца і заказаў касцюм з уласнага матэрыялу. Толькі паставіў умову, каб заказ быў выкананы на «сорак святых».

Кравец запэўніў, што ён дужа добра зразумеў яго і пастараецца выканаць заказ як найлепш.

Праз некаторы час заказчык наведаўся да краўца.

— Ну, як там мой заказ?

— Усё ў парадку, — адказаў кравец. — На трыццаць дзевяць святых я пашыў, а на саракавога матэрыялу не хапіла.

ПАЗНАЛА

— Чакайце, мы з вамі дзесьці сустракаліся. Твар, здаецца, знаёмы, — сказала жонка свайму мужу, прачытаўшы ці не дзесятую кнігу пра «шпіёнаў».

ПРЫВЫЧКА БЮРАКРАТА

— Снег ідзе, Міхал Паўлавіч, — папярэдзіла жонка, глянуўшы ў акно.

— Скажы, што заняты. Хай зойдзе заўтра.

ПУНКТ ГЛЕДЖАННЯ

— Вось гэта дык галава! — пазайздросціў камар, сеўшы на гарбуз.

«ЧУЛЛІВЫ»

З кійком заходзіць у трамвай старая.
Сядзіць дзяцюк ды збоку пазірае:
— Чаго стаіце? Я параду дам:
Прайдзіце ўперад — месца ўступяць там.

ПАСЛЯ АБЕДУ

Аднойчы італьянскага кампазітара Расіні запрасілі на абед. Гаспадыня была такая эканомная, што госць устаў з-за стала, не пад'еўшы. Развітваючыся, яна ветліва сказала:

— Спадзяюся, вы яшчэ раз паабедаеце ў мяне?..

— З задавальненнем, — адказаў кампазітар. — Хоць зараз!

ПЕРАСЦЯРОГА

Найлепей
за зубамі трымаць:
Лепш падумаць,
чым дрэнна сказаць.

Яўген Верабей

— Пасля апошніх здарэнняў лепш не рызыкаваць.

БАЛІВІЯ І МОРА

Балівіі таксама не патрэбны марскі флот, як і Швейцарыі, але... у Балівіі ёсць адміралы.

Вось што адбылося з адным балівійскім адміралам, які меў афіцыйны візіт у Венесуэлу ў часе дыктатуры Маркаса Пераса Хіменеса. У аэрапорце венесуэльскі рэпарцёр задаў яму хітрае пытанне: «Скажыце, як гэта Балівія, не маючы выхаду ў мора, мае адмірала флоту?» Адмірал адказаў: «Сіньёр, а як жа Венесуэла пры рэжыме прэзідэнта Пераса Хіменеса мае міністра юстыцыі?»

Балівійцы ніяк не могуць пагадзіцца з думкаю, што іх краіна зусім ізалявана ад мора.

САМАЯ МУДРЭЙШАЯ

— Я, мусіць, самая мудрэйшая, — падумала пра сябе кніга скаргаў, — бо разлічана на масавага чытача.

ШТО ТАКОЕ НАВУКА?

Што такое навука? Адзін вучоны сказаў так: «Навука ёсць лепшы спосаб задаволіць сваю цікаўнасць за кошт дзяржавы».

Мой муж ніяк не нацешыцца сваім новым воданепранікальным гадзіннікам.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе моладзі з вёскі Баб'я Гара змяшчаем песню

NIECH NO TYLKO WRÓCĘ Z WOJSKA

Słowa: Andrzej Jastrzębiec-Kozłowski
Muzyka: Mateusz Święcicki

Nad głową biały obłok,
na butach szary pył,
to wojsko idzie drogą,
to my, to my, to my!
Zaszumi drzewo w lesie,
przeleci w słońcu ptak,
wiatr w dal piosenkę niesie,
tylko dziewczyny brak.

Niech no tylko wrócę z wojska,
to zakocham się — rzecz prosta,
i do ślubu, jak na rozkaz,
pójdę już na drugi dzień!
Niech no tylko wrócę z wojska,
to zaszumi w sosnach wiosna,
marsz weselny Mendelssohna
zabrzmi dla mnie w USC.

Inaczej szumią drzewa,
jak w maju słońce lśni,
gdy wojsko w marszu śpiewa,
to my, to my, to my!
Zielono naokoło,
czerwono kwitnie mak,
z piosenką jest wesoło,
jednak czegoś brak.

Niech no tylko wrócę z wojska...

ДВА ПОГЛЯДЫ

— Ну як? — абступілі студэнты свайго таварыша, які толькі што выйшаў з аўдыторыі, дзе здаваў экзамен.

— Э-э... — махнуў рукой расчырванелы хлопец. — Тапіў-тапіў, тапіў-тапіў... Ледзь выплыў.

Неўзабаве на калідор выйшаў экзаменатар.

— Скажыце, як здаваў наш таварыш? — пацікавіліся студэнты.

— Ды што гаварыць... Цягнуў-цягнуў, цягнуў-цягнуў... Ледзь выцягнуў, — адказаў выкладчык.

Курʼёзы

ПЫЛАСОСНАЯ СІМФОНІЯ

Тры пыласосы, палацёр і чатыры стрэльбы былі ўведзены ў склад Дартфордскага сімфанічнага аркестра пры выкананні вялікай уверцюры Малькольма Арнольда.

Чатыры жанчыны кіравалі пыласосамі і палацёрам, настроенымі на сі-мажор і ўстаноўленымі ў духавой частцы аркестра, а мужчыны са стрэльбамі памагалі ўдарнікам. Палацёр, як тлумачыць кампазітар, надае своеасаблівую рытмічнасць спевам пыласосаў, а стрэлы ствараюць цудоўны эфект у фінале твора.

Выкананне мела ашаламляльны эфект і першы раз адбылося ў Лондане.

ГАСЦІНІЦЫ ПАД ТУРМЫ

Сярод афінскіх «чорных палкоўнікаў» перапалох: у турмах Грэцыі не хапае месца для палітзняволеных. І вось выйсце знойдзена. Выдадзены загад: тэрмінова прыстасаваць пад турмы гасцініцы, у прыватнасці, у Варыбодзі і Дросіі. Тут пакутуюць ужо больш за 50 вышэйшых афіцэраў і іншых палітзняволеных. Як паведамляе англійская газета «Гардзіян», іх трымаюць пад вартай без суда з верасня мінулага года.

НЕБЯСПАДСТАЎНАЯ ЖАЛОБА

Член англійскай палаты абшчын кансерватар Бенет на працягу тыдня прыходзіў на парламенцкія пасяджэнні ў жалобе. З далікатнасці ніхто не адважваўся спытаць аб няшчасці, якое напаткала яго. Цяпер высветлілася, што Бенет быў у жалобе з выпадку дэвальвацыі фунта стэрлінгаў.

САБАЧЫЯ ЧАРАВІКІ

Новазеландская паліцыя ўвяла спецыяльны абутак для службовых сабак — высокія шнураваныя чаравікі, якія засцерагаюць лапы ад асколкаў бітага шкла і іншых рэжучых прадметаў. Першая партыя сабачых чаравікаў зроблена вязнямі турмы горада Окленд.

Смяюцца з нам!

Вельмі часта мы крыўдзім пень: кожнага дурня з ім параўноўваем.